

การถ่ายทอดความหมายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ปรากฏใน
หนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน

ในบทนี้เป็นการรวบรวมผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับลักษณะวิธีการ
ถ่ายทอดความหมายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน
ซึ่งจะได้วิเคราะห์ถึง

1. โครงสร้างและองค์ประกอบที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย และหนังสือการ์ตูน
2. การถ่ายทอดความหมายในเชิงจริยธรรม ที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย และหนังสือการ์ตูน
3. ลักษณะ ประเภทและความหมายของจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน

การวิเคราะห์ในเรื่องเหล่านี้ เป็นการวิเคราะห์จากสิ่งที่ปรากฏจริงในเนื้อหาของหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน

I. โครงสร้างและองค์ประกอบที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน

ในการทำความเข้าใจถึงการถ่ายทอดความหมายจริยธรรม ที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน เราควรทำความเข้าใจถึงโครงสร้างและองค์ประกอบหลักของหนังสือทั้งสองประเภท โดยแยกตามประเภทของหนังสือตามองค์ประกอบต่อไปนี้

1. โครงเรื่อง (Plot)
2. แก่นของเรื่อง (Theme)
3. ตัวละคร (Character)
4. ภาพ (Picture)
5. บทสนทนา (Dialogue)
6. บทบรรยาย (Narration)

• หนังสือแบบเรียนภาษาไทย

หนังสือเรียนภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้กำหนดค่าให้ใช้หนังสือระดับชั้นละ 2 เล่ม โดยแยกตามภาคเรียน แต่ละเล่มจะมีบทเรียน 10 บท และหนังสืออ่านนอกเวลาอีกเล่มละ 3 เรื่องซึ่งจะอยู่ในตอนท้ายของเล่มเป็นส่วนที่ให้นักเรียนอ่านเองเมื่อมีเวลาว่าง ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องเฉพาะที่เป็นเนื้อหาบทเรียนเท่านั้น ไม่รวมถึงหนังสืออ่านนอกเวลา ความหมายที่ผู้อ่านได้รับเมื่ออ่านเรื่องได้จาก

1. โครงเรื่อง

โครงเรื่องของหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโครงเรื่องที่ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โครงเรื่องทั่วไป เป็นเรื่องครอบครัวของเด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งประกอบด้วย มานี ชูจิ บิดิ เพชร ฯลฯ เด็กเหล่านี้จะมีอายุและเรียนหนังสืออยู่ระดับเดียวกับนักเรียนที่อ่าน เช่น เมื่อนักเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มานี ชูจิ บิดิ ก็อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วย เด็กเหล่านี้อาศัยอยู่กับครอบครัวใกล้ที่ว่าการอำเภอ โรงเรียน โรงพยาบาล วัด ฯลฯ ที่มีภูมิประเทศใกล้ป่า ภูเขาและน้ำตกสามารถเดินไปเที่ยวชมได้ เด็กกลุ่มนี้หรือครอบครัวจะเป็นผู้ดำเนินเรื่องที่ทะเล่า หรือกล่าวถึงเรื่องราวที่ต้องการนำเสนออาจเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน เกิดกับคนที่อยู่ในชุมชน หรือสิ่งที่ผู้คนเหล่านั้นได้ประสบมา

เป็นสภาพครอบครัวไทยที่นอกจากจะประกอบด้วยพ่อ แม่และลูก ยังมีญาติผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นลุงบ้าน้าอา ปู่ย่า ตายายอาศัยอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในครอบครัว แต่ละคนเข้าใจในธรรมชาติของคนแต่ละวัย รู้ว่าการอยู่ร่วมกันควรมีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน รู้ซึ่งถึงธรรมชาติของคนแต่ละวัยไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มักจะซุกซนหรือผู้สูงอายุที่ต้องการความใกล้ชิดจากบุตรหลาน ทุกครอบครัวที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยล้วนอยู่กันอย่างมีความสุข เข้าใจซึ่งกันและกัน ทุกคนรู้จักหน้าที่และทำตามหน้าที่เหล่านั้นโดยไม่เกียจจน ทั้งหน้าที่ซึ่งควรกระทำตามความคิดของสังคมหรือหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย เช่น เด็กควรเชื่อฟังคำสั่งสอนของ พ่อแม่ ครูอาจารย์ พระ ผู้อาวุโส เป็นต้น

เป็นนักเรียนต้องตั้งใจเรียน ขยัน รับผิดชอบงานที่ครูมอบหมาย เป็นพี่ต้องเสียสละเพื่อน้อง ผู้ที่เป็นพ่อแม่มีหน้าที่เลี้ยงดูให้การอบรมสั่งสอนบุตร เป็นต้น

ครอบครัวในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวอื่น กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันเมื่อครอบครัวอื่นมีเรื่องเดือดเนื้อร้อนใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันสิ่งของที่มีให้แก่กัน ครอบครัวต่าง ๆ มีโอกาสได้พบปะพูดคุยกันบ่อยครั้งไม่ว่าจะเป็น พบกันที่วัดเวลาไปทำบุญ พบที่โรงเรียนเมื่อร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

สภาพแวดล้อมของชุมชนจะมีวัด บ้าน โรงเรียนเป็นหลัก มีความผูกพันระหว่างกัน เช่น พยายามให้เด็กร่วมทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์กับผู้ปกครอง หรือโรงเรียนจัดกิจกรรมก็มี พิธีทางศาสนาร่วมด้วย นอกจากนี้สภาพอาคารบ้านเรือนจะสร้างด้วยไม้ ไม่มีอาคารคอนกรีต ใช้การคมนาคมทางบกเป็นหลัก จะมีทั้งการเดินเท้า(พบมากที่สุด) การขี่จักรยาน(เป็นยานพาหนะที่นักเรียนนิยมใช้) รถจักรยานยนต์ รถยนต์ประเภทรถประจำทาง รถประเภทที่ เครื่องยนต์มีใช้ค่อนข้างน้อย การติดต่อการรับข่าวสารจากท้องถิ่นอื่นรับรู้จากการบอกเล่า จากวิทยุ จากหนังสือพิมพ์ จากจดหมายเป็นหลัก ไม่มีการกล่าวถึงว่าบ้านใดมีเครื่องรับโทรทัศน์ มีโทรศัพท์ นอกจากนี้ยังพบว่าภาพที่ปรากฏ บางบ้านในชุมชนยังมีการใช้ตะเกียงในการให้แสงสว่างอยู่ และลักษณะการแต่งกายของเด็กโดยเฉพาะเด็กผู้หญิงที่นุ่งผ้าถุง สวมเสื้อคอกระเช้า อาชีพในชุมชนจะมีข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้า ชาวสวน ชาวนา ชาวไร่ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงสัตว์ แต่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม

ลักษณะครอบครัวไทยที่นำเสนอในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ซึ่งมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน จะค่อนข้างหาได้ยากในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน เพราะเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่รัดตัวแม้จะมีบ้านเรือนอยู่ติดกัน แต่ละครอบครัวก็จะห่วงเรื่อง การทำมาหากินของตนเอง มากกว่าที่จะสนใจกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน บ้านอยู่ติดกันยังไม่รู้จักชื่อเพื่อนบ้านก็มี ดังนั้นการที่จะแบ่งปันสิ่งของที่มีให้แก่กันช่วยเหลือกันก็เกิดขึ้นได้ยาก อดส่วนใหญ่แล้วแต่ละบ้านเข้าขึ้นมาต่างก็ออกจากบ้านไปทำงาน ไปเรียนหนังสือ ไปประกอบกิจการค้า กว่าจะกลับเข้าบ้านอีกครั้งก็เย็นหรือค่ำแล้ว ไม่ค่อยมีเวลาที่จะสังสรรค์กับเพื่อนบ้าน

นอกจากลักษณะครอบครัวไทยจะไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันแล้ว สภาพของสังคม สภาพชุมชน การคมนาคม การติดต่อสื่อสาร อาชีพของคนในชุมชนเมือง เกือบทุกอย่างก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม บางอย่างเปลี่ยนแปลงไปมาก บางอย่างก็เปลี่ยนแปลงไปน้อย ลักษณะสังคมที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยอาจจะเรียกได้ว่าเป็น สังคมเกษตรกรรม ทั้งที่พื้นที่ซึ่งเรื่องราวเกิดขึ้นและได้กล่าวไว้ตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 1 แล้วว่า เป็นอำเภอหนึ่งมีโรงเรียน วัด บ้าน ที่ว่าการอำเภอ โรงพยาบาล เรือกสวนไร่นาของประชาชน ภูเขา ป่า สิ่งเหล่านี้ยังไม่ห่างไกลกันนัก แต่ในปัจจุบันแม้จะเป็นอำเภอเล็ก ๆ ที่อยู่ในชนบทก็ตาม สภาพอาคารบ้านเรือนคอนกรีตก็มีอยู่มาก การคมนาคมที่ขั้วรถยนต์จักรยานยนต์ก็มากขึ้น มีการใช้ไฟฟ้าในการให้แสงสว่างหรือเพื่อใช้กับเครื่องอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น พัดลม ตู้เย็น หม้อหุงข้าวไฟฟ้า เตารีด ฯลฯ การรับข่าวสารจากชุมชนอื่นมีการใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสาร การดูโทรทัศน์เพื่อรู้สภาพชุมชนอื่น สิ่งเหล่านี้น่าจะเป็นสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันมากกว่า นั่นคือหนังสือเรียนภาษาไทยได้นำเสนอสภาพความเป็นจริงทางสังคมตามที่ผู้เขียนได้นิยามไว้ และมีความเบี่ยงเบนไปจากสภาพความเป็นจริงของไทยในปัจจุบัน

2. แก่นของเรื่อง

แก่นของเรื่องที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยเป็นเรื่องที่ค้นพบยาก เพราะในแต่ละบทแต่ละเรื่องเนื้อหาจะไม่ต่อเนื่องกัน แก่นของเรื่องที่พอจะเห็นได้ชัด คือการใช้ตัวละครหลักซึ่งได้แก่ มานี ชูใจ บิติ เพชร อาจจะทำทั้งหมดหรือเฉพาะบางตัวละครเท่านั้นในการเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และสิ่งที่ตัวละครเหล่านี้ยกตัวอย่างมาหรือได้กระทำผ่านมาแล้วเป็นการกระทำที่ผู้ใหญ่เรียกว่าการกระทำดี การกระทำของคนดีมีอะไรบ้าง ความปฏิบัติตนตามกรอบหน้าที่ตามความต้องการของสังคม เช่น การเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ครู พระสงฆ์ ผู้มีอาวุโส เป็นต้น คล้ายกับสุภาษิตของไทยที่ว่า "ให้เป็นคนว่านอนสอนง่าย" "เดินตามผู้ใหญ่หมาไม่กัด" ฯลฯ การประพฤติปฏิบัติตามที่ผู้ใหญ่บอก หรือกระทำให้คุณเป็นตัวอย่างจะไม่ทำให้เกิดอันตราย ไม่เกิดโรคภัยกับตน หรือเป็นเด็กต้องตั้งใจเรียน ขยันเอาใจใส่การเรียน มีความรับผิดชอบ เมื่อได้รับมอบหมายงานก็รีบทำทันที สนใจทำการบ้าน คนที่เป็นพี่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีพี่น้อง ไม่รังแกน้อง ผู้ที่เป็นพ่อแม่ต้องประกอบอาชีพ

รอยสุจริต หาเลี้ยงครอบครัว ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตร ให้ความอบอุ่นแก่ลูกหลาน ผู้ที่เป็นเพื่อนต้องมีความจริงใจต่อกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ รักและสามัคคีกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้งเกรงกัน สิ่งเหล่านี้คือ สิ่งที่สังคมคิดว่าคนเราควรประพฤติปฏิบัติ

สิ่งเหล่านี้เป็นการปลูกฝัง ฝึกให้เคยชินกับการรับคำสั่งของผู้อื่น ซึ่งผู้นั้นอาจจะเป็นผู้มีอายุ มีอำนาจเหนือตนเองขึ้นไป สอนให้ยึดถือระบอบอาวุโส เช่น การกล่าวถึงผู้ที่มีอาวุโสกว่าตนด้วยความนอบน้อม ผู้ใหญ่นอกให้ปฏิบัติเช่นไรก็จะกระทำตามด้วยความเต็มใจ ผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสได้แก่ พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ ผู้ที่มีอายุมากกว่าตน ครูอาจารย์ พระสงฆ์ เป็นต้น

การประพฤติปฏิบัติอยู่ในเบญจธรรมก็เป็นสิ่งที่นำเสนอด้วย รอยที่เนื้อหาของหนังสือแบบเรียนภาษาไทยจะนำเสนอสิ่งที่ควรกระทำ ไม่ว่าจะเป็นการมีความเมตตากรุณาต่อคนที่ด้อยกว่าตน การประหยัดรู้จักใช้จ่ายเงินที่หามาได้ให้ก่อประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง ประกอบอาชีพสุจริตไม่ลึกลับเล่ห์เหลี่ยม เมื่อเห็นผู้กระทำผิดก็แจ้งแก่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองดังเช่นการกระทำของเพชรานเรื่องเพื่อนของเพชร ความขยันหมั่นเพียรที่ตัวละครในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยมีวินัยการขยันเรียน ขยันทำการงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน เป็นต้น

3. ตัวละคร

ตัวละครที่พบในหนังสือเรียนภาษาไทยนั้น ไม่ค่อยมีบุคลิกเฉพาะตัวที่เด่นชัดนัก จะมีความคล้ายคลึงกันมาก ทั้งหน้าตา นิสัยใจคอ ความประพฤติซึ่งคนส่วนใหญ่เห็นว่าควรปฏิบัติ เช่น ทุกคนจะเป็นเด็กที่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ครูอาจารย์ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ขยันเรียบร้อย มีน้ำใจ ฯลฯ เช่น

หนังสือภาษาไทย เล่ม 1 บทที่ 1 เรื่องน้องของปิติ หน้า 1 กล่าวถึงปิติว่า

"ปิติ ต้องทำงานหลายอย่างเป็นต้นว่า เลี้ยงหมูแทนยาย เลี้ยงปลานิล ดูแลเจ้านิล (สุนัข) และอื่น ๆ บางครั้งพ่อหรือแม่ก็วานเขาทำธุระต่าง ๆ ให้ด้วย นอกจากนี้ในฐานะที่เขาเป็นผู้นำเยาวชนคนหนึ่งของศูนย์เยาวชนจึงต้องเข้าร่วมกิจกรรมหลายอย่าง ทั้งที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชนและเป็นการพัฒนาท้องถิ่นด้วย"

เรื่องคำอำลา หน้า 17

"วีระเขาได้รับรางวัลเรียนดีและเป็นตัวอย่างในทุกด้าน อีกทั้งช่วยกิจการของโรงเรียนในฐานะประธานนักเรียนด้วย . . . มานีได้รับรางวัลเรียนดี บิบัติได้รับรางวัลทำงานดี หัวหน้าชั้นของเขาได้รับรางวัลความประพฤติดี"

4. ภาพ

ภาพที่ใช้ประกอบบทเรียนภาษาไทยมีค่อนข้างน้อย ประมาณ 4 - 5 ภาพต่อเรื่อง ภาพแต่ละภาพที่วาดสามารถบอกเหตุการณ์ได้ในบางภาพ แต่ส่วนใหญ่แล้วถ้าไม่อ่านเนื้อเรื่องมาก่อนจะคาดคะเนไม่ค่อยได้ นอกจากนี้ภาพที่วาดไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกรำลึกนึกถึงที่จะติดตามเรื่องราว หรือภาพที่แสดงให้เห็นหน้าตาของตัวละครในเรื่องก็ไม่มีมีความเด่นทุกคนจะคล้ายกันมากโดยเฉพาะเด็กผู้ชาย ที่พอจะแยกได้ว่าเป็นใคร มีเพียงคนเดียวคือ มานี เพราะไว้ผมยาว เด็กผู้หญิงคนอื่นก็จะตัดผมสั้นระดับใบหู เด็กผู้ชายจะตัดผมทรงนักเรียนที่สั้นมาก สาเหตุที่วาดเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะต้องการเน้นถึง กฎระเบียบของกระทรวงศึกษาที่นักเรียนต้องกระทำตาม

มานี

ชวย

ดวงแก้ว

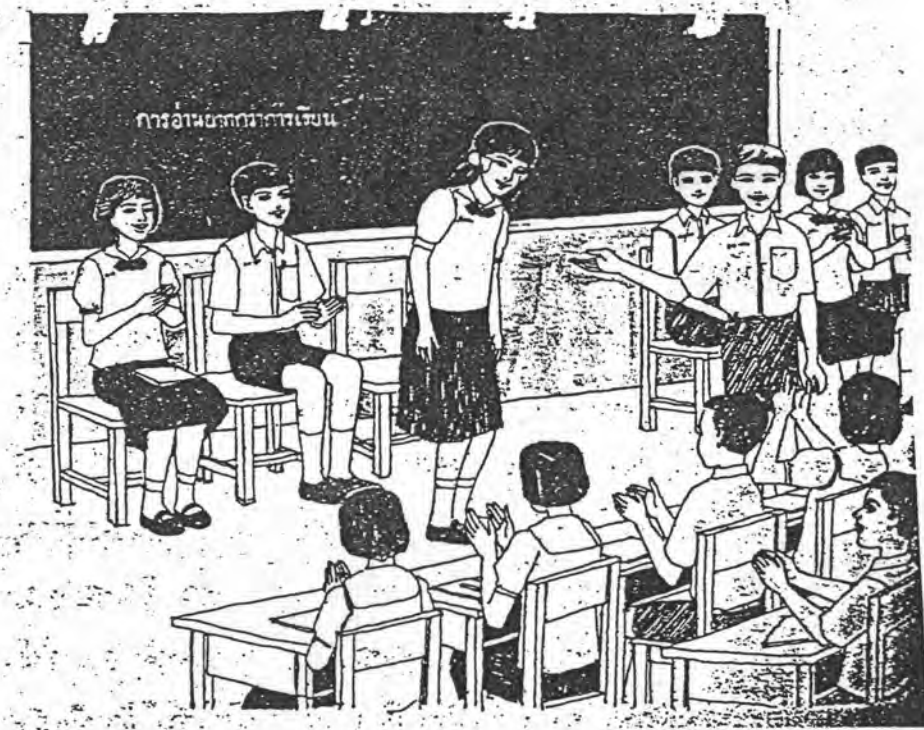
ปิติ

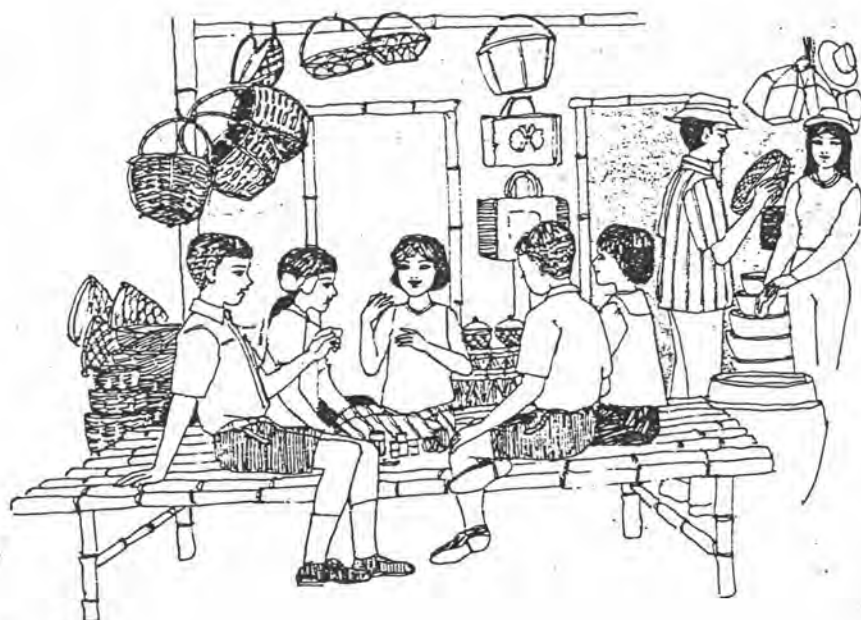
วิระ

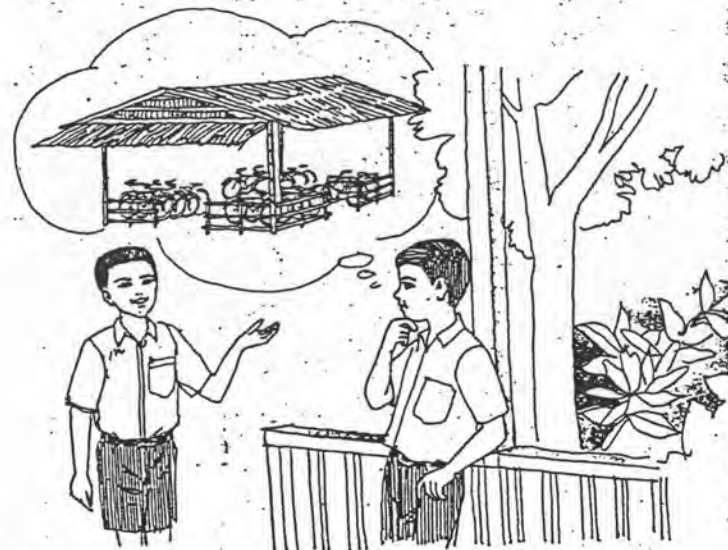
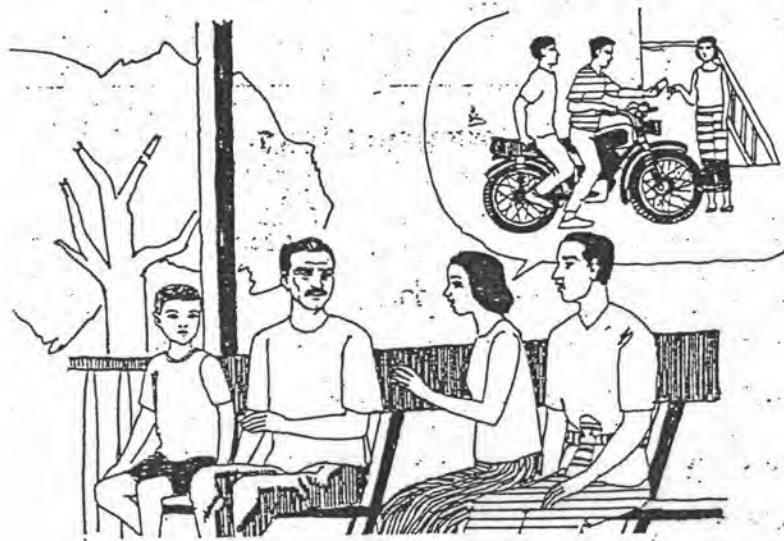
เพชร

ภาพนักเรียนในห้อง

ภาพที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ถึงแม้จะเป็นภาพลายเส้นเช่นเดียวกับภาพในหนังสือการ์ตูน มีการระบายสีหรือแลเงาบ้าง แต่ภาพเหล่านั้นต่างกับหนังสือการ์ตูนในเรื่องของการสร้างความรู้สึก หรือความเข้าใจในอารมณ์ของตัวละคร การเขียนวงล้อมรอบคำพูดของตัวละคร (Ballon) ที่เห็นในการ์ตูน ก็เป็นการเขียนวงล้อมรอบภาพเพื่อแสดงการเล่าเรื่องแทน ภาพที่อยู่ในวงล้อมรอบนั้นไม่สื่อความหมายเท่าใดนัก ลักษณะของวงล้อมรอบนี้จะเป็นเส้นโค้งเดียวหรือประมาณ 2 - 3 โค้งเท่านั้น เช่น

ดังนั้นการดูแลเฉพาะภาพที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยจะสื่อความได้ไม่ครบถ้วน จำเป็นต้องอ่านเนื้อเรื่องประกอบจึงจะเข้าใจได้มากขึ้น การจะหวังให้ภาพเป็นสิ่งดึงดูดให้นักเรียนสนใจอ่านเนื้อเรื่องก็คงจะไม่ได้ เพราะภาพนั้นไม่ก่อให้เกิดความน่าสนใจได้

5. บทสนทนา

บทสนทนา หรือถ้อยคำที่ตัวละครใช้พูดคุยกัน เป็นสิ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์กับการดำเนินเรื่องและฉาก ในการดำเนินเรื่องจะใช้บทสนทนาเสริมให้เรื่องที่อ่านไม่น่าเบื่อ นักบทสนทนาในหนังสือเรียนภาษาไทยมีลักษณะ

- บทสนทนาที่ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาพูดที่ค่อนข้างเป็นทางการ แต่จะไม่ค่อยตรงกับกรออกเสียงพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวันจริง ๆ บทสนทนาที่ไม่สุภาพก็จะไม่พบในหนังสือภาษาไทย เช่น

"เราจะทำอย่างไรดี" ในการพูดปกติมักพูดว่า "เราจะทำยังไงดี"

"...ดูซิว่าจะประสมเป็นคำใหม่" ที่ใช้ในการพูดจะเป็น "ดูซิว่าจะผสมเป็นคำมัย"

- ช่วยสร้างภาพพจน์ของฉากและอากัปกริยาของตัวละคร เช่น

"ฟังเทศน์ที่ไรเป็นต้องหลับทุกที เลยไม่รู้ว่าคุณสอนอะไร"

"เธอไม่ดูรูปร่างหน้าตาของฉันบ้างหรือจะ อัปลักษณ์ออกอย่างนี้"

- ช่วยอธิบายการกระทำที่เกิดขึ้น

"เมื่อประมาณ 8 - 9 เดือนมานี้ มีเศรษฐีคนหนึ่งมาจับจองที่เหนือไร่ของฉันขึ้นมา เขาทำไร่ลำไย มีคนงานหลายสิบคน เนื้อที่ของเขากว้างขวางมาก เขาจึงขุดร่องน้ำต่อจากลำธารให้ไหลวนอยู่ในที่ของเขา ท้องลำธารที่ไหลต่อไปที่ของฉันก็ต้องตื่นเงิน น้ำแห้ง ในที่สุดน้ำในลำธารก็เปลี่ยนทางเดินไม่ไหลไปตามทางเดิม กลับไหลอยู่ในเนื้อที่ของเศรษฐี ที่ปลายลำธารเขาขุดสระใหญ่เก็บน้ำไว้อีก พวกฉันเดือดร้อนมากต้องขุดบ่อเอาน้ำมารดพืชผัก และให้วัวกิน พื้นดินก็แห้งแล้ง ฉันต้องพาวัวไปเลี้ยงไกล ๆ และก่อนจะกลับก็ต้องพยายาม

ให้มันกินน้ำให้อิ่ม จะได้ทันแรงพอกับฉันที่จะต้องร้องน้ำจากบ่อมาให้มันกิน"

(หนังสือภาษาไทยเล่ม 2 หน้า 75)

น่าสังเกตคำว่า "ร้อง" เป็นคำที่ปัจจุบันไม่ค่อยมีใช้ เด็กในยุคปัจจุบันจะไม่เข้าใจความหมายของคำนี้ การหาความหมายจากประมวลศัพท์ท้ายเล่ม ในพจนานุกรมก็จะให้ความหมายโดยตรงของคำ แต่จะไม่เข้าใจถึงความหมายโดยนัยหรือความหมายในลักษณะของมายาคติที่มีในคำนี้ การใช้คำ การใช้ภาษาที่พ้นยุคหรือพ้นสมัยไปแล้วจะทำให้คนในยุคต่อมามีไม่เข้าใจได้

บทสนทนาในหนังสือภาษาไทยอ่านแล้วไม่ค่อยเกิดความรู้สึกร่วม ว่าผู้อ่านเป็นตัวละครนั้น ๆ กำลังพูดด้วยอากัปกิริยาต่าง ๆ เช่น หัวเราะ ร้องไห้ ตะโกน แต่จะรู้ว่าตัวละครนั้นพูดด้วยน้ำเสียงเช่นไรจากคำอธิบายการพูดที่อยู่ด้านหน้าหรือต่อท้ายคำสนทนา เช่น

"เธอก็ติดค่าน้ำดูเหมือนกันนะดวงแก้ว" มานีพูดกลางหัวเราะ

(หนังสือภาษาไทยเล่ม 2 หน้า 112)

"พ่อจำ แม่เป็นอะไร ๑ครทำแม่" เพชรสะอื้นถาม (หนังสือภาษาไทยเล่ม 2 หน้า 152)

ครูหัวเราะเบา ๆ "นี่แหละคำพูดข่มขวัญ" (หนังสือภาษาไทยเล่ม 1 หน้า 108)

6. บทบรรยาย

บทบรรยายเป็นองค์ประกอบหลักที่ใช้มากในหนังสือเรียนภาษาไทยโดยมีอยู่ในทุกเรื่องในบางเรื่องก็มีเฉพาะบทบรรยายเพียงอย่างเดียว เช่น หนังสือเรียนภาษาไทยเล่ม 1 เรื่อง แรกนาขวัญ เล่ม 2 เรื่องบันทึกของปิติ ประเภทของการบรรยายที่พบได้แก่

- บรรยายเรื่องราว

"พระรถหรือพระรถเสนเป็นลูกของนางเกากับพระรถสิทธิ์ นางเกามีพี่สาว 11 คน จึงมีคนเรียกพวกนางว่า นางสิบสอง" (หนังสือภาษาไทยเล่ม 1 หน้า 51)

"ขณะนั้นน้องชายของปิติอายุ 5 ขวบแล้ว เป็นเด็กเฉลียวฉลาดและซุกซนมาก"

(หนังสือภาษาไทยเล่ม 1 หน้า 2)

- บรรยายฉาก

"วันนี้ทางโรงเรียนได้จัดงานมอบประกาศนียบัตรให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สำเร็จแล้ว งานนี้จัดในโรงอาหารซึ่งดัดแปลงตกแต่งเป็นห้องประกอบพิธี ระดับประดับด้วยธงทิว ดอกไม้และไม้ประดับอย่างสวยงาม กลางเวทีจัดที่นั่งสำหรับประธานในพิธีแจกประกาศนียบัตรไว้เบื้องซ้ายของโต๊ะหมู่บูชา ด้านหลังเป็นม่านกำมะหยี่สีน้ำเงินเข้ม บนม่านมีกระดาศีทองเป็นมันเลื่อมแพรวพราวตัดเป็นตัวหนังสือติดไว้ว่า พิธีมอบประกาศนียบัตรนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา เขียนวัน เดือน ปี บอกไว้ด้วย ถัดลงมาเป็นตัวหนังสือขนาดรตเขียนว่า จากไปใจอาวรณ์ ขออวยพรให้โชคดี"

(หนังสือภาษาไทยเล่ม 1 หน้า 14-15)

- บรรยายรายละเอียดหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

"พอพระเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับเท่านั้นแหละ มานีเอ๋ย ผู้คนที่นิยมมองดูพิธีอย่างสงบเมื่อสักนี้ต่างกรูกันเข้าไปตรงที่แรกนา ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศเข้าไปแย่งกันเก็บเมล็ดข้าวเปลือกที่พระยาแรกนาหว่านเมื่อสักครู้อย่างอุตลุด"

(หนังสือภาษาไทยเล่ม 1 หน้า 45)

"เวลาประมาณ 01.45 น. พ่อกับแม่ของเพชรวิ่งกระหืดกระหอบมาปลุกลุงของวีระ แล้วบอกว่าเพชรไปโรงเรียนแต่เช้าจนปานนี้ยังไม่กลับบ้าน เขาไปเที่ยวหาตามร้านอาหารทุกร้าน ได้สอบถามเจ้าของร้านดูก็ไม่มีใครเห็นเพชรเลย และแฉะแฉังความที่สถานีตำรวจไว้แล้ว"

(หนังสือภาษาไทยเล่ม 1 หน้า 90)

ในคำบรรยายที่ปรากฏอยู่ในหนังสือภาษาไทยจะประกอบด้วยคำศัพท์ต่าง ๆ อยู่เสมอ ซึ่งคำศัพท์เหล่านั้นบางครั้งก็มีการอธิบายศัพท์ภายในเนื้อหาเลย แต่โดยส่วนใหญ่แล้วต้องหาจากประมวลคำศัพท์ซึ่งอยู่ท้ายเล่มหรือหาจากพจนานุกรม พจนานุกรม สิ่งนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือแบบเรียนภาษาไทยเพราะอ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจความหมาย

หนังสือการ์ตูน

หนังสือการ์ตูนทั้ง 5 เรื่อง ได้แก่ โดเรมอน ดรากอนบอล Z ดรากอนแควสท์ คำสาปพาราไรท์ และโรทาโร่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ร่วมกันทั้ง 5 เรื่อง โดยจะยกตัวอย่างที่ปรากฏตามลำดับข้างต้น ซึ่งประกอบด้วย

1. โดรงเรื่อง

โดเรมอน เป็นเรื่องของหุ่นยนต์รูปร่างเหมือนแมวที่มาจากโลกศตวรรษที่ 22 มาทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงให้เด็กผู้ชายคนหนึ่งซึ่งเป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว มินิฮายชิเกียจ เอาแต่ใจตนเอง ขี้แย ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง แมวหุ่นยนต์ตัวนี้จะคอยช่วยเหลือเด็กคนนี้ โดเรมอนใช้เครื่องมือที่อยู่ในกระเป๋าหน้าท้อง เครื่องมือเหล่านั้นสามารถจะใช้ทำอะไรก็ได้ เช่น เครื่องไม้แม่ชิน(ใช้เดินทางข้ามผ่านช่องว่างของเวลาไปสู่โลกอนาคตหรือโลกในอดีต) เวลาที่ใช้เครื่องมือเหล่านั้นไปสู่อนาคตก็จะเห็นสภาพสังคมของอนาคตด้วย เมื่อไต่ย้อนเวลาไปสู่อดีตก็จะเห็นสภาพสังคมสภาพความเป็นจริงในอดีต แต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นสภาพความจริงของสังคมปัจจุบันของประเทศญี่ปุ่น เช่น แม้บ้านเรือนจะเป็นแบบทันสมัยแต่ข้าวของเครื่องใช้แบบญี่ปุ่นก็ยังคงมีอยู่ ไม่ว่าจะเป็น ผาผิงบ้านเลื่อน ที่นอน มีการใช้เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในยุคปัจจุบัน เช่น ตู้เย็น หม้อหุงข้าวไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ โทรทัศน์ โทรทัศน์ เครื่องดูดฝุ่น การคมนาคมมีทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ ทางบกที่นิยมใช้และประหยัดที่สุดคือการเดิน คนญี่ปุ่นเดินได้เร็วมาก นิยมเดินจากบ้านไปยังสถานีรถไฟ ใต้ดินหรือจากสถานีรถไฟไปยังสถานที่ทำงาน มีการใช้รถยนต์ไฟฟ้าที่มีความเร็วสูง ส่วนการเดินทาง ทางอากาศที่กลุ่มของโดเรมอนนิยมใช้มากที่สุดคือการใช้ "คอปเตอร์ไม้ไผ่" เมื่อติดบนศีรษะจะใช้บินไปที่ใดก็ได้ เรื่องโดเรมอนนี้แบ่งเนื้อหาเป็นตอนสั้น ๆ ในแต่ละตอนก็จะมีเหตุการณ์ที่เด็กผู้ชาย

คนนี้จะมาขอใช้เครื่องมือที่โตเรมอนมีเพื่อแก้ปัญหา แล้วก็นำเครื่องมือไปใช้ แล้วมักเกิดความเสียหายตามมาจากการใช้เครื่องมือไปในทางที่ผิด

ดราคอนบอล Z เด็กน้อยชาวไซย่า (เป็นชนเผ่าที่รักการต่อสู้) แห่งดาวเบซิต ต่อมาได้มาอยู่บนโลกได้รับการเลี้ยงดูจากมนุษย์จึงมีคุณธรรม รักความถูกต้อง มีความกตัญญู ซึ่งไม่เหมือนชาวไซย่าโดยทั่วไป จะช่วยเหลือเพื่อนตามหาดราคอนบอล (มี 7 ลูก ผู้ใดรวบรวมได้ก็สามารถของพรจากเทพมังกรได้ 1 ครั้ง หลังจากนั้นดราคอนบอลก็จะหายไป ต้องใช้เวลาอีก 1 ปี จึงจะรวบรวมใหม่ได้) ผู้ที่ต้องการดราคอนบอลมีทั้งเหล่าคนดีและเหล่าร้ายจึงทำให้มีการต่อสู้ โดยเด็กชาวไซย่าคนนี้กับเพื่อนจะช่วยกันขัดขวาง เพื่อไม่ให้เหล่าร้ายสามารถครอบครองดราคอนบอลเพื่อของความเป็นอมตะ เพื่อทำร้ายมนุษย์โลกและยึดครองโลก เรื่องโดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการต่อสู้ สถานที่ซึ่งปรากฏในเรื่องมีทั้งบนโลกมนุษย์ และดาวดวงอื่นในจักรวาล เป็นสภาพแวดล้อมที่ผู้เขียนได้จินตนาการขึ้นมา ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้จริงในอนาคตไม่ว่าจะเป็นบ้าน ยานพาหนะ โรงพยาบาลที่อยู่ในรูปของแคปซูล เมื่อต้องการบ้านก็นำแคปซูลบ้านมาโยนลงบนพื้น ก็จะได้บ้านที่มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครัน อาหารเพอร์เฟกต์ภายในบ้าน ฯลฯ การเดินทางก็มีทั้งยานพาหนะที่สามารถเดินทางได้ทั้งบนบกในน้ำหรือบนอากาศ บางคนที่มีความสามารถมีกำลังมากก็สามารถเหาะหรือหายตัวได้ การติดต่อสื่อสารมีทั้งการติดต่อผ่าน เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ และการติดต่อกันด้วยกระแสจิต

ดราคอนควอสท์ เด็กชายคนหนึ่งซึ่งเป็นอัศวินมังกร (เกิดจากการที่พระเจ้ารวมลักษณะสำคัญของเทพทั้งสามเอาไว้ คือเทพมังกร บีศาจ และมนุษย์ อัศวินมังกรจะเกิดขึ้นเพื่อปราบผู้ที่ต้องการรุกรายฝ่ายอื่น) โตขึ้นมาจากการเลี้ยงดูของสัตว์ประหลาดที่รักความสงบ ต่อมาจอมบีศาจที่เคยพยายามยึดครองโลกฟื้นคืนชีพมาก็รวบรวมเหล่าบีศาจมาทำลายเผ่าพันธุ์มนุษย์ เด็กน้อยอัศวินมังกรจึงได้ใช้ความสามารถที่มีไม่ว่าจะเป็นกำลังกาย หรือเวทย์มนต์ บวกกับกำลังพิเศษที่จะเกิดขึ้นเมื่อโกรธและสัญลักษณ์มังกรบนหน้าผากจะเปล่งแสงออกมา ปราบเหล่าร้าย

เหล่าปีศาจ ซึ่งพวกนี้จะมีมาอยู่เรื่อย ๆ เมื่อตัวหนึ่งตัวใดตายลงก็มีตัวใหม่ขึ้นมาแทนเสมอ โคร่งเรื่องนี้เกิดขึ้นในสภาพสังคมที่คล้ายกับยุคกรีกหรือโรมันโบราณ ลักษณะการแต่งตัวของนักรบที่มีการใช้เกราะ ใช้โล่ในการป้องกันตัว ใช้ดาบ ใช้ขวาน หรือหอกเป็นอาวุธ ใช้เวทย์มนต์ร่วมกับอาวุธและกำลังกายในการต่อสู้ ตลอดทั้งเรื่องมีการผจญภัย มีการต่อสู้ โคร่งเรื่องลักษณะเช่นนี้ทำให้ความรู้สึกที่มีต่อสภาพสังคมในอดีตดูน่าสนใจมากกว่าการที่จะเล่าถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในอดีตอย่างเดียว

คำสาบฟาโรห์ แครอลหญิงสาวในศตวรรษที่ 20 มีบิดาเป็นนักโบราณคดี ซึ่งขุดพบสุสานของฟาโรห์เมมฟิส แต่พี่ชายทำแผ่นป้ายสะกดวิญญาณพระนางไอซิส พี่สาวของฟาโรห์(ที่ต้องการแต่งงานกับฟาโรห์)แตก พระนางไอซิสจึงพาแครอลไปสู่ยุคเมื่อ 3000 ปี เมื่อฟาโรห์พบแครอลก็หลงรัก จะแต่งงานด้วย พระนางไอซิสจึงพยายามฆ่าแต่แครอลตกลงไปแม่น้ำไนล์และย้อนกลับมาในปัจจุบันอีก เนื้อเรื่องจะเป็นการนำเสนอสภาพความเป็นจริงทางสังคมของอียิปต์โบราณ ที่ประชาชนนับถือกษัตริย์เสมือนพระเจ้า พระมหากษัตริย์ต้องการในสิ่งใดจะกระทำตามพระราชประสงค์ด้วยความเต็มใจ กษัตริย์เมมฟิสต้องการให้ชาติของตนมีความยิ่งใหญ่ทั้งด้านอารยธรรมและอาณาจักร และเสนอสภาพความเป็นจริงของสังคมสมัยปัจจุบันของผู้มีฐานะทางการเงินดี ทำให้มีทั้งเงินและอำนาจที่จะบันดาลให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการของตน ในเรื่องได้นำเสนอกลุ่มผู้มีฐานะดีทั้งของอียิปต์ ประเทศอาหรับ และสหรัฐอเมริกา

โคทาโร่

เด็กหนุ่มชื่อชินโด โคทาโร่ มีนิสัยทะเล่ทะเล่ ชอบแกล้งเพื่อนนักเรียนหญิง ชอบการต่อสู้รักความยุติธรรม ได้เข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมปลายแห่งหนึ่ง (เป็นโรงเรียนที่สมบูรณ์แบบมาก คือ มีอาณาเขตกว้างขวาง มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครัน ให้นักเรียนไม่จำกัดจำนวนและไม่จำกัดความประพฤติ จะแบ่งเขตเป็นโซน โดยที่โซน D เป็นโซนที่เต็มไปด้วยเด็กเหลือขอ และพวกนี้ชอบก่อความวุ่นวายในโรงเรียนเสมอ) โคทาโร่ไม่เคยเข้าเรียนเลยแต่จะซ่อนตัวอยู่ในชมรมคาราเต้ที่มีสมาชิกคนเดียวคือโคทาโร่ เพื่อนสาว

ที่สนิทด้วย เคยเรียนโรงเรียนเดียวกันตั้งแต่เด็กชื่อ วาตาเซะ มายุมิ ต่อมา
 ได้มีโอกาสช่วยปกป้องเจ้าหญิงต่างแดนที่มาศึกษาในโรงเรียน จากพวกเหล่า
 ร้าย ลักษณะเรื่องในแต่ละตอนยังคงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยม
 และโรคาไรจะมีเรื่องชกต่อยกับคนอื่นเรื่อยไป รวมทั้งความทะเลาะความลามก
 ก็มีได้ลดน้อยลง

2. แก่นของเรื่อง

แก่นของหนังสือการ์ตูนทั้ง 5 เรื่องนี้ บางเรื่องจะคล้ายคลึงกัน แต่บางเรื่องก็จะ
 แตกต่างออกไป ดังจะได้อภิปรายต่อไป

โรคาไรมอน เป็นการชี้ให้เห็นคนที่ไม่ยอมฟังตนเอง หวังคอยฟังผู้อื่นถึงแม้ผู้อื่นจะเก่ง
 กว่าหรือมีเครื่องมือช่วยก็ตาม ในที่สุดก็ไม่ได้เกิดผลที่หวังไว้ ดังนั้นจึงควรฟัง
 ตนเอง แม้ผลจะเป็นเช่นไรก็ภูมิใจที่กระทำด้วยความสามารถของตนจริง ๆ
 นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า โรคาไร เด็กที่ขี้แยขี้เกียจ ขี้แพ้ ว่ายน้ำไม่เป็น ฯลฯ
 เหล่านี้ล้วนเป็นพฤติกรรมที่บุคคลทั่วไปในสังคมไม่พึงปรารถนาทั้งสิ้น แต่โรคาไร
 ก็เป็นเด็กที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คิดฝันว่าจะทำสิ่งนั้นสิ่งนี้อยู่ตลอดเวลา
 ปฏิบัติตามความคิดของตนเองถ้าเห็นว่าสิ่งที่กระทำนั้นดีก็ไม่จำเป็นต้องทำตาม
 กรอบหรือทำตามคำสั่งของผู้อื่นเสมอไป จะเห็นได้ว่าโรคาไรจะพยายามทำ
 ตามความต้องการของตนเองและความต้องการของสังคมให้สำเร็จไปด้วยกัน
 ไม่คำนึงเฉพาะความต้องการของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ถ้าเราฝึกให้เด็กทำตาม
 ความต้องการของผู้ใหญ่มาก ๆ เด็กจะไม่กล้าคิด กล้าตัดสินใจ หรือกล้าทำ
 อะไรเลยจนกว่าจะได้รับคำสั่ง ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่คิดว่าตนเองมี
 ความสามารถ และเขาเหล่านั้นจะมีชีวิตต่อไปในอนาคตข้างหน้าอย่างไร
 เมื่อไม่มีพ่อแม่ ผู้ปกครองอยู่กับเขาแล้ว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องนี้
 เป็นการสอนทางอ้อมให้ผู้อ่านคิดเองว่าควรเอาอย่างการกระทำในเรื่องหรือไม่

ดราگونบอล Z การเป็นคนดีนั้นไม่ได้อยู่ที่เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ แต่อยู่ที่การอบรมสั่งสอน การรู้ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติควรกระทำ คนดีทั้งหลายต้องช่วยกันทำลายคนชั่วให้หมดไป เพื่อจะได้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาให้กับคนส่วนใหญ่ จากเรื่องถึงคนชั่วจะเก่งสักเพียงใดก็ต้องพ่ายแพ้แก่ฝ่ายคนดีเสมอ คล้ายกับสุภาษิตไทยที่ว่า "ธรรมะย่อมชนะอธรรม"

ดราگونเนสส์ ลักษณะจะคล้ายกับเรื่องดราگونบอล คือเหล่าคนดี (ไม่จำเป็นต้องเป็นมนุษย์อาจเป็นสัตว์ประหลาด ปีสาก็ได้) จะช่วยกันปกป้องโลกจากความชั่วทั้งหลาย ไม่ว่าความชั่วนั้นจะมีมากมายเพียงใด ในที่สุดย่อมพ่ายแพ้ต่อความดีเสมอ นอกจากนี้การที่เรากลายเป็นคนชั่วตามที่สังคมเรียกนั้น อาจเกิดจากการหลงผิดไปชั่วขณะ ถ้าเรารู้ว่าการกระทำที่ผ่านมาเป็นการกระทำที่ไม่ดีและได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงความประพฤตินั้นแล้ว ก็จะได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้

คำสาปพาร์ธ เป็นเรื่องของความรัก เมื่อรักใครหรือรักอะไรก็พยายามให้ได้มาซึ่งสิ่งนั้น แม้วิธีการที่ได้มาจะต้องทำร้ายหรือฆ่าผู้อื่นก็ตาม เพื่อให้เรื่องดูน่าสนุก ตื่นเต้นและได้ความรู้มากขึ้น จึงได้นำไปผูกกับอารยธรรมของอียิปต์ (ซึ่งเชื่อเรื่องการฟื้นคืนชีพกลับมาเกิดใหม่ของพาร์ธ) รวมทั้งการย้อนเวลากลับไปอยู่ในโลกอดีตหรือกลับมาอยู่ในยุคปัจจุบัน

โรทาร์รี่ ชี้ให้เห็นความเป็นจริงของมนุษย์มากกว่า 4 เรื่องที่ผ่านมา ว่ามีความเป็นจริงในเรื่องของอารมณ์ที่เราชอบปกปิด เช่นความชอบเพศตรงข้ามสนใจ สรีระของเพศที่ต่างจากตน ความเอาใจเอาเปรียบของคนที่มีอำนาจ ชอบรังแกคนที่อ่อนแอกว่า ดังนั้นคนที่มีคุณธรรมจึงช่วยกันปกป้องช่วยเหลือคนที่อ่อนแอ หรือเป็นเหยื่อของของผู้มีอำนาจทั้งหลาย เป็นเรื่องที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน แต่ไม่ต้องการให้หน้าเบื่อก่อนที่จะมีแต่การต่อสู้ จึงนำเสนอความทะเล้น ความทะเล้งของโรทาร์รี่ เพิ่มเติมให้เรื่องสนุกสนาน น่าติดตามมากขึ้น

ในแต่ละเรื่องที่ได้ทำการศึกษา จะเห็นถึงลักษณะการกระทำตามความคิด ความต้องการของตนเอง เมื่อคิดว่าสิ่งเหล่านั้นคือสิ่งที่ดี ไม่จำเป็นต้องทำตามกรอบของสังคมที่วางไว้ทุกขณะ บางครั้งคนเราย่อมรู้สึกอยากที่จะทำอะไรตามใจตนเองบ้าง เช่น เด็กอยากนอนตื่นสาย ไม่อยากไปโรงเรียน ไม่ชอบการถูกห้ามกระทำการต่าง ๆ อยากซื้อเสื้อผ้าทำงาน ซื้อเครื่องสำอาง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก็มีปรากฏในหนังสือการ์ตูนที่สร้างตัวละครที่มีความคิดมีจินตนาการของตนเองที่จะกระทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ และบางครั้งก็ทำตามความต้องการของสังคมให้สำเร็จไปด้วยกัน ไม่ยึดถือหรือคำนึงเฉพาะความต้องการของสังคม การฝึกให้เด็กทำตามความต้องการของตนเอง จะมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการ ความเชื่อมั่นในตนเอง พยายามทำให้จินตนาการหรือความฝันเหล่านั้นให้เป็นจริงขึ้นมา เป็นการสร้างความสามารถเฉพาะตัว รู้จักปรับตัวรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง การฝึกเช่นนี้คงทำให้พ่อแม่สบายใจได้ว่าในอนาคต เมื่อไม่มีท่านอยู่เด็กเหล่านี้ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้

ลักษณะเช่นนี้อาจจะกล่าวได้ว่า เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะอยู่ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนจากสังคมเกษตร ไปเป็นสังคมอุตสาหกรรม หรือเปลี่ยนไปสู่สังคมข่าวสาร หรือเปลี่ยนจากสังคมสมัยใหม่ไปเป็นสังคมยุคหลังสมัยใหม่ นักวิจัยด้านจิตศาสตร์หลายท่าน(อ้างถึงใน สุกัญญา ตีระวนิช 2533 : 149) ได้สรุปว่า

"สิ่งแวดล้อมที่ฉลาดช่วยให้นุชนยุคนั้นฉลาดขึ้น และเด็กที่เติบโตในสภาพแวดล้อมที่เรียกว่า รังเขลา (ขาดการกระตุ้น ขาดการตอบสนอง) จะกลายเป็นคนเฉื่อยชา ไม่รู้จักแยกแยะ และไม่สามารถคว้าโอกาสที่ดีของชีวิตได้ สิ่งแวดล้อมที่รังจะทำให้คนรังตามไปด้วย ในทางตรงกันข้าม เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูให้เติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย (ฉลาด กระตือรือร้น มีการตอบสนอง มีการกระตุ้น) จะมีพัฒนาการทางทักษะและสมองอย่างรวดเร็ว สามารถพึ่งตนเองได้ตั้งแต่วัยเด็ก มีจินตนาการมีความสามารถเฉพาะตัวมีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบปฏิภาณ ชอบค้นคว้า สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดี สิ่งเหล่านี้ยังทำให้สมองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ น่าจะเป็นไปได้ว่ายิ่งสิ่งแวดล้อมฉลาด คนก็ยิ่งฉลาดตามขึ้นไปด้วย"

ในการดูเราได้แสดงให้เห็นว่าความสุขในชีวิตไม่ใช่สิ่งที่ได้มาโดยง่าย เราจะต้องต่อสู้ผ่านฝ่าปัญหา อุปสรรค ความทุกข์มากมาย ถึงจะได้รับความสุขเหล่านั้นมา บางครั้งการใช้กำลังกายเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องใช้กำลังใจที่เข้มแข็งและมุ่งมั่นอย่างจริงจัง มีการใช้พลังที่แฝงอยู่ในตัวเรา พลังนั้นหลบซ่อนอยู่ในจิตใต้สำนึก (Unconscious) เป็นพลังที่มีมากกว่ากำลังกายตามปกติ ถ้าเราสามารถควบคุมและนำพลังนี้ออกมาใช้ได้จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมาก แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมนุษย์ไม่สามารถควบคุมพลังนี้ได้ การเกิดพลังนี้จะเกิดขณะที่เราไม่ค่อยรู้สึกตัว เช่น เวลาตกใจมาก ๆ กลัวหรือโกรธมาก ๆ ช่วงเวลานั้นมักจะเกิดเหตุการณ์แปลก ๆ อาทิ สามารถยกของหนักไปในระยะทางไกล ๆ เวลาตกใจกลัวเรื่องไฟไหม้ เวลาโกรธจัด ๆ สามารถต่อสู้กับคนที่มึนขนาดของร่างกายโตกว่าตนได้ในแบบที่เรียกว่าเห็นช้างเท่าหมู เป็นต้น ในการดูประเภทการต่อสู้มีการนำเสนอในเรื่องนี้ค่อนข้างมาก เช่น เรื่อง ดรากอนบอล ดรากอนควอสท์ หรือโศทาร์ ฯลฯ

นอกจากนี้ในทุกเรื่องยังแทรกค่านิยมของชาวญี่ปุ่นในเรื่องของ การจะทำอะไรก็ตามต้องทำให้ดีที่สุด เพราะชาวญี่ปุ่นถือว่าการสอนให้มุ่งมั่นที่จะทำสิ่งใดต้องทำให้ดีที่สุดจะก่อให้เกิดลักษณะนิสัยเอาจริงเอาจังในการทำงาน จะขยันขันแข็ง ตั้งใจและทุ่มเทกำลังให้กับงานอย่างเต็มที่ ผลของการสอนค่านิยมเรื่องนี้จะเห็นได้จากพฤติกรรมของชาวญี่ปุ่นที่เมื่อเวลาทำงานจะทำอย่างจริงจัง เวลาพักก็พักอย่างเต็มที่ ผลของการทำงานอย่างจริงจังนี้เองทำให้ประเทศญี่ปุ่นกลับกลายมาเป็นประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจของโลกได้ภายในเวลาไม่กี่ปี หลังจากที่ได้ความเสียหายจากสงครามและเป็นประเทศผู้แพ้สงคราม ค่านิยมในเรื่องการกระทำสิ่งใดต้องทำให้ดีที่สุดนี้เป็นค่านิยมที่หลาย ๆ ประเทศพยายามใช้ปลูกฝังประชากรในประเทศของตน เพื่อจะได้สามารถพัฒนาประเทศได้มากขึ้น

3. ตัวละคร

ในการดูตัวละครทุกเรื่องจะถูกสร้างให้มีบุคลิกภาพที่เด่นชัด สามารถแยกแยะได้ว่าใครเป็นใครเมื่อได้อ่านเรื่องราว นอกจากนี้ยังสามารถสังเกตได้จากรูปร่างหน้าตา กิริยาท่าทาง เครื่องแต่งกาย ทรงผม ฯลฯ ถึงแม้ตัวละครเหล่านั้นจะอยู่รวมกันก็สามารถแยกได้ว่าตัวละครในฉากนั้นมีใครบ้าง ใครกำลังทำอะไร โดยไม่จำเป็นต้องอ่านบทสนทนา หรือ

บทบรรยาย การ์ตูนเรื่องที่เกิดบุคลิกภาพ เพศ หน้าตาของตัวละครได้ยากกว่าทุกเรื่อง คือ เรื่องคำสาปพาริท์ ตัวละครทั้งเพศชายและเพศหญิงจะมีผมยาว ดวงตากลมรัต รูปหน้าสวยคล้ายผู้หญิง การจะสังเกตว่าใครเป็นใครบางครั้งต้องสังเกตจาก เสื้อผ้า เครื่องประดับ เช่น ถ้าเป็นพาริท์ก็มีที่คาดศีรษะ เป็นรูปงูบ้างนกอินทรีบ้าง ส่วนแคโรลจะมีผมสีทอง ในหนังสือการ์ตูนก็ไม่ต้องบรรยายสี เป็นต้น

ลักษณะของรูปร่างหน้าตาของตัวละครเด่นๆ ในการ์ตูนเรื่องต่างๆ ที่สามารถบรรยายเป็นคำพูดได้ แยกตามเรื่องมีดังนี้

โรดเรมอน	- โรดเรมอนเป็นแมว (แต่กลัวหนูเพราะถูกหนูและหูไป) - โรบิตะ สายตาสั้น สวมแว่นตากลมรัต - ชิซูกะ ตาโรต ผมยาว ผูกผมเป็นผมจุก 2 ข้าง - ซาเนโอะ ปากแหลม ผมมี 3 บอยที่ตั้งขึ้น - ใจแอนท์ อ้วน ตัวโรต
ดราคอนบอล	- หงอคง เดิมมีหางแต่ถูกตัดทิ้ง ปัจจุบันเป็นรูปเปอร์ไซยามีผมสีทอง - จิจิ ตาโรต ผมสีดำ ช่างพูด เป็นคนดู - หงอฮัง ลูกของหงอคง ตาโรต มีผมปรกหน้าเสมอ - กุริริน ไม่มีผม ชอบแต่ซูดคล้ายพวกกังฟู - ผู้เฒ่าเต่า ไม่มีผม หนวดเคราสีขาว ใส่แว่นกันแดด - หย่าฉา มีแผลเป็นบนหน้า - เทนชินยัง มีตาที่สามบนหน้าผาก ฯลฯ
ดราคอนควอสท์	- ไต ผมชี้ไปชี้มา มีสัญลักษณ์มักบนหน้าผาก จะเปล่งแสงได้เวลาโกรธ - ปู่ สัตว์ประหลาด ตัวอ้วนเตี้ย ปากกว้าง - มามู ผมสีทอง มีปืนเวทย์มนต์และคทาเป็นอาวุธ - อาจารย์อ้อบัน สวมแว่น ผมสีทองเป็นลอน - ป๊อบ ผมตั้งชี้ไปชี้มา ชอบใช้ผ้าคาดหน้าผาก

- ราชาปีศาจ ผมหงอกหน้าคล้ายสิงโต หูตั้งและใบหูยาว
- ครีอกโคโคโดล์ หน้าคล้ายจระเข้ ตัวเป็นมนุษย์ ฯลฯ

คำสาปพาราไรท์   เรื่องนี้จะสังเกตุเฉพาะหน้าตาไม่ได้ควรดูเครื่องแต่งกายประกอบด้วย

- โรคทาร์
- ซินด์โรคทาร์ มีผมยาวเหมือนผู้หญิง สีดำ
  - วาดาเซะ มายูมิ ผมยาวประป่า มีที่คาดผมสีขาว
  - บุงิวาร่า อ้วน ตัวโต หน้าคล้ายลิงกอลล่า มีจุดที่หน้าผาก
  - เรดิโอ หน้าเหมือนปีศาจ ริมฝีปากบางแต่กว้าง สวมหมวกสีดำ
  - เทนโรจิ สีระชะไม่มีผม ชอบสวมชุดซาบูไร และถือดาบ ฯลฯ

ต่อไปจะนำเสนอภาพรูปร่างหน้าตาบางส่วนของแต่ละครในหนังสือการ์ตูน

เรื่อง โดเรมอน

โดเรมอน

โนบิตะ

ชิซูกะ

ซานะโอะ

ไจแอนท์

เรื่อง ดราگونบอล Z

บูลม่า

หงอคง

หงอฮัง

คูริริน

ผู้เฒ่าเต๋า

หย่าฉา

เพนซินฮัง

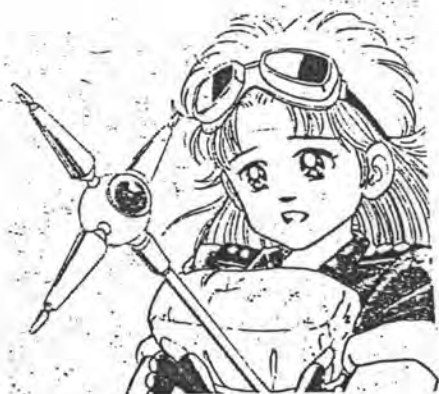
เรื่อง ทราคอนควอสท์

ไต

ปู่

مامู

อาจารย์อานัน

ป๊อปป

ราชาปีศาจ

คร็อกโคไคล์

เรื่อง คำสาปฟาโรห์

เรื่อง โคทาโร่

ชินโด โคทาโร่

วาตาเซะ

บุซิงวาร่า

เรคิโอ

เทนโคจิ

ชิตะโมริ

4. ภาพ

ภาพในหนังสือการ์ตูน เป็นภาพลายเส้นง่าย ๆ บางครั้งมีการแลเงาเพื่อให้ภาพดูคมชัดมากขึ้น ภาพที่วาดสามารถสื่อความหมายบางอย่างให้กับผู้อ่านได้ เช่น อารมณ์ ความรู้สึก ภาพที่วาดจะมีทั้งในลักษณะที่เหมือนจริง เช่น รูปร่างหน้าตาของมนุษย์ สถานที่ หรือภาพที่จินตนาการขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นปีศาจ มนุษย์ต่างดาว หุ่นยนต์ เป็นต้น ภาพที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนสามารถแสดงออกถึงสิ่งใดที่สมารถรับรู้ได้บ้าง ถ้าไม่อ่านบทบรรยายหรือบทสนทนา

- การแสดงสีหน้า บอกอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นความเจ็บปวด ดีใจ เสียใจ เป็นต้น

- ภาพแสดงท่าทาง จะรู้ได้ทันทีว่าตัวละครกำลังแสดงท่าทางอะไร เช่น ท่าทาง
การต่อสู้

- ภาพที่มีการแรเงา สามารถแสดงความรู้สึกที่มีในภาพให้มากกว่าปกติ

ภาพที่ก่อให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามบทบาท กิริยาท่าทางของตัวละคร ได้แก่ภาพการต่อสู้ ภาพแสดงอารมณ์รักธ อารมณ์ขัน อารมณ์เศร้า ภาพเหล่านี้วาดเลียนแบบกิริยาท่าทางของมนุษย์ ผู้อ่านรู้สึกคุ้นเคย จึงเข้าใจความหมายได้ง่าย

5. บทสนทนา

บทสนทนามีคุณลักษณะคล้ายกับภาพ คือ สามารถสร้างให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามตัวการ์ตูน ราวกับว่าตัวการ์ตูนเหล่านั้นเป็นผู้อ่านเอง บทสนทนาที่ใช้จะเป็นภาษาพูดจริง ๆ ซึ่งเราเรียกกันว่า"ภาษาปาก" จะไม่ค่อยตรงตามแบบแผนการเขียนภาษาพูดนัก จึงมักเป็นข้อให้ถูกใจอยู่เสมอว่า การ์ตูนทำให้ภาษาไทยวิบัติ แต่แท้จริงแล้วการที่หนังสือการ์ตูนใช้ภาษาเช่นนั้นเพราะมีจุดประสงค์ที่จะเลียนเสียงที่ใช้พูดกันจริงๆ เหมือนกับที่คนเราพูดกันตามปกติในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่การพูดอย่างเป็นทางการ เป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่พูดถึงหรือกล่าวถึงได้อย่างชัดเจน สิ่งนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การ์ตูนไม่น่าเบื่อ ตัวอย่างของบทสนทนาได้แก่

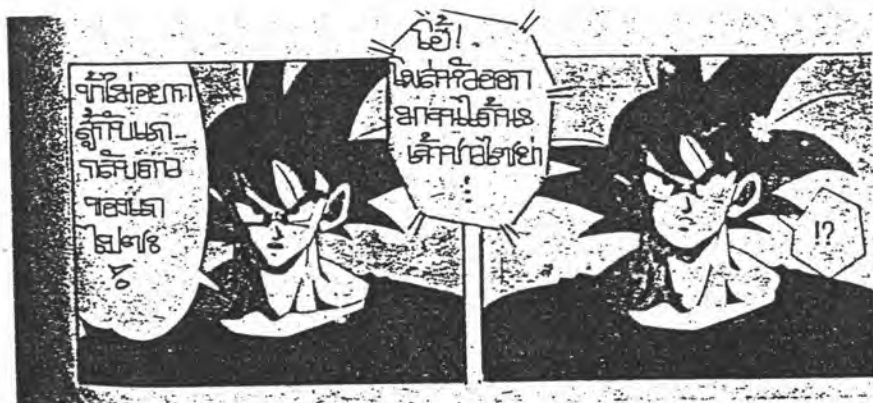
โดเรมอน	"ได้ข่าวว่าเธอใช้ดาวเทียมค้นหาดินแดนลึกลับอยู่หรือ"
ดราคอนบอล	"ถ้ามันยังมีชีวิตอยู่จริง คงร่อแร่เต็มทน <u>จริงมั๊ยละ</u> "
ดราคอนเควส์ท์	"นี่ถ้าไม่จำเป็นต้องมางานนี้เราคงไม่ได้เจอกันอีหลาย 100 ปี <u>เลยมั้ง</u> "
คำสาบพารท์	"ออกจากคุกใต้ดินมาเมื่อ <u>ไหร่</u> "
โรทาโร่	"เราชนะแล้ว <u>สินะเนี่ย</u> "

การใช้ลักษณะต่างๆของวงล้อมรอบคำพูดของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าคำสนทนาเหล่านั้นมีเสียงอย่างไร ผู้พูดเป็นใครโดยมีปลายแหลมข้างหนึ่งเรียงออกมาจากปากตัวละคร ขณะที่พูดน้ำเสียงควรจะเป็นเสียงอย่างไร

- วงล้อมรอบคำพูดของตัวละครที่มีลักษณะเป็นเส้นโค้งเรียบไม่มีรอยหยักไปมาแสดงว่าพูดด้วยน้ำเสียงปกติ

- วงล้อมรอบคำพูดของตัวละคร เป็นเหลี่ยมแต่ละเหลี่ยมจะมีลักษณะของกลุ่มงานตัดอยู่ แสดงว่าผู้พูดไม่ได้ปรากฏตัวอยู่ในภาพ

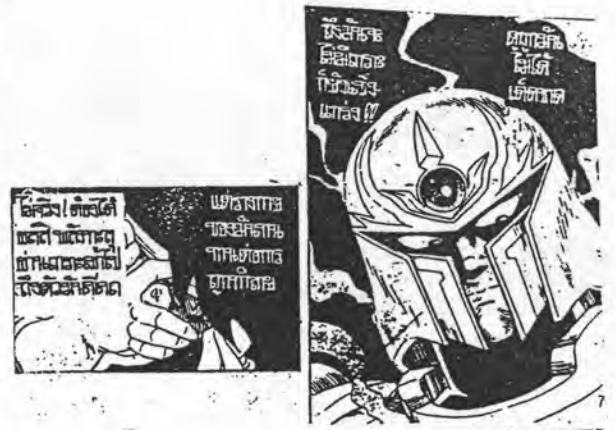
- วงล้อมรอบคำพูดของตัวละคร ที่มีลักษณะเป็นคลื่น แสดงว่าผู้พูด พูดด้วยเสียง สั่นเครือ

- วงล้อมรอบคำพูดของตัวละคร ที่มีลักษณะหยักไปหยักมา แสดงว่าพูดด้วยเสียง
ค่อนข้างดัง จนถึงการตะโกน และถ้ามี 2 วง ซ้อนกันโดยวงแรกหยักไปมา วงในเป็นเส้น
โค้งธรรมดาและระหว่างโค้งมีสีดำ แสดงว่าเป็นการตะโกนด้วยเสียงดังมาก

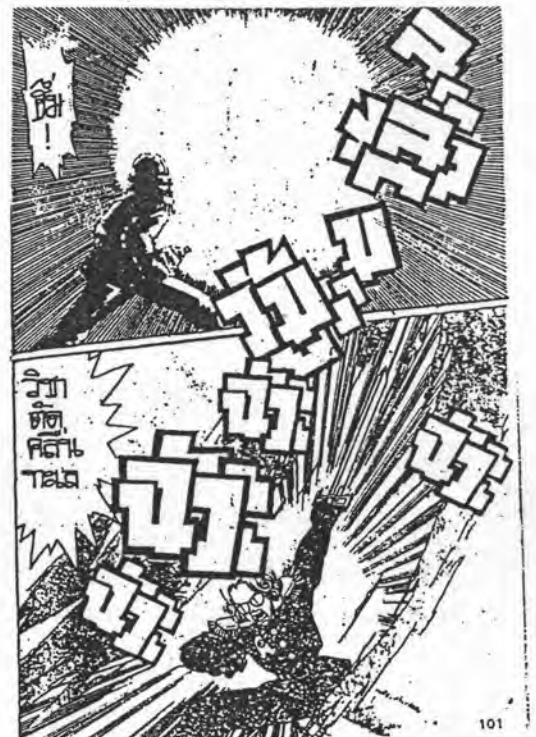
- วงล้อมรอบคำพูดของตัวละคร ที่เป็นวงกลมหรือวงรีล้อมรอบคำพูด และมีวงกลม
เล็ก 2 - 3 วงอยู่ด้านล่างหรือด้านข้าง จะหมายถึงการคิดคำนึง การนึกถึง แต่บางครั้ง
จะปรากฏในลักษณะที่มีพื้นเป็นสีดำ ตัวหนังสือเป็นสีขาว

คำสนทนาบางประเภทช่วยสร้างภาพพจน์ให้ฉากสมจริงสมจังมากขึ้น เช่น

- โรเจอร์มอน "อะไรกันเนี่ย มันเป็นห้วงมิติอวกาศที่น่ากลัวจริง ๆ"
- ดราคอนบอล Z "หี..มามุดหัวกันอยู่ที่นี่เองเรอะ"
- ดราคอนเควส์ท์ "ไม่ต้องกลัว เรือลำนี้มีน้ำศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองอยู่ พวกสัตว์ประหลาดเข้า
ใกล้ไม่ได้หรอก อย่างเก่งก็แค่นั้นละ"
- คำสาปพาราท์ "จ้อ..เมมphisเราจะช่วยกันสร้างอียิปต์ให้ยิ่งใหญ่"
- โรทาร์รี่ "หัวของฉันเกิดจากการกำจัดผมออก ไม่ได้ล้านเส้นเนียนเนียนโล่งทั้งแต่
กำเนิดเหมือนพวกแก"

นอกจากคำสนทนายังมีคำอีกประเภทหนึ่งที่ใช้เป็นเสียงประกอบ ไม่ว่าจะ เป็นเสียง
ร้องเมื่อได้รับการกระทบกระแทก ความเจ็บปวด เสียงการเคลื่อนไหวของร่างกาย หรือ
การเคลื่อนไหวของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบๆ ซึ่งเสียงเหล่านี้ก็มีส่วนช่วยเพิ่มความน่าสนใจ
ภาพการ์ตูนได้ และสามารถทำให้ภาพการ์ตูนมีลักษณะเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ เรียก้อง
ความสนใจจากผู้อ่านได้ดี เช่น

การถ่ายทอดความหมายในหนังสือการ์ตูนใช้ ภาพ(นำเทคนิคของกราฟิกคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการตัดต่อภาพของวีดิทัศน์มาใช้ตัดต่อ ข้อภาพ ฯลฯ) และคำสนทนาเป็นหลักสำคัญที่ทำให้เกิดความน่าสนใจ ส่วนเนื้อเรื่องโครงเรื่องเป็นสิ่งที่ทำให้หน้าติดตาม หนังสือการ์ตูนบางเรื่องมีมากเกือบ 10 ปี ก็ยังคงได้รับความนิยมจากผู้อ่านการ์ตูน ทั้งผู้อ่านรุ่นก่อนและผู้อ่านรุ่นใหม่ อีกประการหนึ่งหนังสือการ์ตูนสามารถสร้างให้เกิดความหมายได้ทันทีและเมื่อทำความเข้าใจคิดตามเพิ่มขึ้น ความเข้าใจก็จะเกิดมากขึ้น และโดยส่วนใหญ่แล้วการ์ตูนแต่ละเรื่องแต่ละเล่มจะถูกอ่านมากกว่า 1 ครั้ง ดังนั้นจะเกิดการย้ำ การอ่านซ้ำมากขึ้น ความเข้าใจก็จะเกิดได้มากขึ้นด้วย

หนังสือเรียนภาษาไทยใช้องค์ประกอบหลัก คือ บทบรรยายและบทสนทนา ที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาที่น่าสนใจเมื่ออ่านจบ และลักษณะที่มีการบรรยายมากนี้มีส่วนคล้ายคลึงกับการสอนของครูซึ่งเป็นที่น่าสนใจสำหรับนักเรียน ความสนใจที่มีให้จึงน้อยตามไปด้วย ส่วนองค์ประกอบอื่นไม่ค่อยสร้างความหมายเท่าใด เช่น ภาพที่ไม่เข้าใจความรู้สึกหรือดึงดูดความสนใจ บุคลิกภาพของตัวละครที่ไม่เด่นชัด โครงเรื่องที่เสนอสภาพสังคมที่อยู่ในชนบท ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในชุมชน ซึ่งนักเรียนที่อ่านไม่ค่อยได้พบสภาพสังคมเช่นเดียวกับที่มีในหนังสือ นอกจากนี้เมื่อผู้อ่าน อ่านทำความเข้าใจความหมายด้วยตนเองแล้ว ยังมีคุณครูช่วยอธิบายความหมายอีกด้วย

II. การถ่ายทอดความหมายในเชิงจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน

การถ่ายทอดความหมายในเชิงจริยธรรมที่ปรากฏในสื่อทั้งสองประเภท เป็นการถ่ายทอดโดยใช้องค์ประกอบที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นเกณฑ์ ซึ่งบางองค์ประกอบไม่อาจจะกล่าวได้ว่าสามารถสร้างความหมายจริยธรรมได้เด่นชัด จึงรวมบางองค์ประกอบเข้าด้วยกัน ดังนั้นองค์ประกอบในการถ่ายทอดความหมายในเชิงจริยธรรมจะสร้างได้จากอะไรบ้าง ผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์จากเนื้อหาแยกตามประเภทของสื่อดังนี้

การถ่ายทอดความหมายในเชิงจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย

การถ่ายทอดความหมายในเชิงจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ได้ถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบต่อไปนี้

1. โครงเรื่องและแก่นของเรื่อง

ใช้โครงเรื่องและแก่นของเรื่องเป็นแนวทางถ่ายทอดจริยธรรมอย่างมาก เพราะจุดมุ่งหมายประการหนึ่งของการสร้างสื่อประเภทนี้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน ดังนั้นโครงเรื่องและแก่นของเรื่องในแต่ละบทเรียนต้องพยายามทำให้สอดคล้องกับจริยธรรมที่ปรากฏได้ และทำให้แบบเรียนที่ผู้อ่าน(นักเรียน)ไม่ค่อยรู้ตัวว่าได้รับรู้ถึงจริยธรรมนั้น ๆ ไปแล้ว เพราะธรรมชาติของเด็กวัยส่วนใหญ่จะไม่ชอบการสอน แต่จะชอบการแนะนำมากกว่า ถ้าเนื้อหาแบบเรียนทำให้เกิดความรู้สึกว่าถูกสอนเด็กนักเรียนก็จะเบื่อหน่ายไม่สนใจสาระที่น่าเสนออย่างอื่นไปด้วย โครงเรื่องโดยรวมที่พบคือ เป็นชีวิตครอบครัวแบบไทยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นพี่น้อง บิดามารดา ลูกบ้าน้ำอา หรือปู่ย่าตายาย มีการให้ความเคารพนับถือทั้งต่อหน้าและรับหลัง คนทุกวัยที่อาศัยอยู่รวมกันจะอยู่กันอย่างเข้าใจธรรมชาติของคนแต่ละวัยได้อย่างดี บุคคลแต่ละวัยจะรู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเอง ไม่ต้องให้ผู้อื่นคอยเตือน เมื่อมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมก็จะถูกลงโทษบ้าง เนื้อหาของเรื่องแทบจะไม่มีการทะเลาะวิวาทกันเลย มีแต่ความรักใคร่สมัครสมานสามัคคีร่วมมือกันช่วยเหลือกันตลอดเวลา ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจะเป็นพฤติกรรมที่เด่นชัดที่สุด พบอยู่มากที่สุดเกือบจะทุกบทเรียนก็ว่าได้ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวจะพบได้จากเรื่อง

บทที่ 1	เรื่องน้องของปิติ
บทที่ 5	เรื่องถ้ายี่แปลงสาร
บทที่ 8	เรื่องเพื่อนของเพชร
บทที่ 10	เรื่องสังข์ศิลป์ชัย
บทที่ 18	เรื่องแม่จ๋า
บทที่ 19	เรื่องศีกทรพี เป็นต้น

จากแก่นของเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวนี้สามารถโยงไปสู่จริยธรรมอื่น ๆ ได้ไม่
ว่าจะเป็นเรื่องความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ การยึดมั่นในศีลธรรม
คุณธรรม ความรักในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การพยายามทำตนให้มีความดีอยู่
ในตัวมากกว่าความชั่ว ถ้ากระทำเช่นนี้ได้ก็กล่าวได้ว่า เป็นคนดีแล้ว ฯลฯ

2. บุคลิกภาพนิสัยของตัวละคร

บุคลิกภาพ นิสัยของตัวละครก็สามารถถ่ายทอดให้เกิดจริยธรรมได้ เพราะเมื่ออ่าน
หนังสือแบบเรียนภาษาไทย นักเรียนอาจจะสมมติตัวเอง เพื่อน หรือคนที่ใกล้ชิดว่าเป็นตัว
ละครต่าง ๆ และถ้ามีการสมมติเช่นนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะเกิดการเลียนแบบ หรือลอกแบบการ
กระทำที่แสดงจริยธรรมได้

ตัวละครที่มีการกล่าวถึงมากที่สุดได้แก่ มานี บิติ ชูใจ และเพชร เด็กทั้ง 4 คนนี้มี
ลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพอย่างไร

มานี เป็นเด็กผู้หญิง ใจดี ขี้สงสาร พูดจาไพเราะ มีอัธยาศัยดี มีน้ำใจต่อเพื่อน ให้ความ
สงสาร เมตตากรรมา เอื้อเฟื้อผู้ที่ต้อยกว่าตน ขยันหมั่นเพียร มีระเบียบ รักเคารพ
ทุกคนในครอบครัว ผู้มีอาวุโสกว่าตน และจะเชื่อฟังคำสั่งสอนโดยไม่มี การโต้แย้ง มี
สติปัญญาดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ฯลฯ

บิติ เด็กผู้ชายที่ขยัน มีความรับผิดชอบ เป็นที่พึ่งของตนเองและบุคคลอื่น เช่น เพื่อนหรือ
น้องได้ ชอบทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มีไหวพริบสามารถแก้ไข
ปัญหาเฉพาะหน้าให้ลุล่วงไปด้วยดี รักเพื่อน มีกิริยามารยาทดี มีวินัย อ่อนน้อมพูดจา
ไพเราะ รักและมีน้ำใจให้กับเพื่อนมนุษย์ ไม่เคยโกรธเพื่อน เป็นต้น

ชูใจ เด็กผู้หญิง พูดจาไพเราะ มีมารยาทดี มีระเบียบ อัธยาศัยดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รัก
เพื่อน มีความกตัญญู ผูกพันกับยายและอาามากเนื่องจากกำพร้าพ่อ และถึงแม้แม่จะมี
สามีใหม่ ไม่ได้อยู่ด้วยกันแต่ก็ไม่รังเกียจ ยังให้ความเคารพในความเป็นแม่ เป็นต้น

เพชร เด็กผู้ชาย เป็นลูกคนโตของครอบครัว มีความขยันหมั่นเพียรรักเคารพพ่อแม่และแม่มาก
พยายามช่วยเหลือครอบครัวให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่ทำตนเป็นภาระของผู้อื่น ได้ชื่อว่า
มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ผู้มีพระคุณ สิ่งใดที่คิดว่าเมื่อกระทำแล้วจะทำให้พ่อแม่มีความสุข

ก็จะกระทำโดยไม่ลังเล มีสติปัญญาดีมีไหวพริบเป็นที่พึ่งของตนเองและผู้อื่นได้

จะเห็นได้ว่านิสัยและบุคลิกภาพของตัวละครที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยทั้งหมดคุณจะมีแต่คนที่สมควรนำไปเป็นแบบอย่างทั้งสิ้น แต่ผู้ประพันธ์อาจจะลืมไปว่า คนหรือมนุษย์จริง ๆ กระทำเช่นนั้นโดยตลอดไม่ได้ คนเราจะมีทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่ไม่ดีอยู่ในตัวเองไม่ว่าจะมีเฉพาะส่วนดีเพียงอย่างเดียว ดังนั้นการสร้างนิสัยตัวละครเช่นนั้นอาจทำให้ผู้อ่าน (เด็กนักเรียน) ไม่นึกว่าตัวเองจะสามารถเป็นตัวละครในแบบเรียน หรือบางครั้งคิดว่าคนที่จะทำแต่ความดีทุกอย่างทุกครั้งโดยไม่เคยทำความผิดเลย คงจะหาไม่ได้ในชีวิตจริง และการที่ตนเองจะมีพฤติกรรมเช่นตัวละครคงเป็นไปได้เลยไม่ยอมกระทำตามก็มี

3. บทบรรยาย บทสนทนา

ทั้งบทบรรยาย และบทสนทนาจะประกบกันถ่ายทอดให้เกิดความหมายจริยธรรมขึ้นได้ มีทั้งการบรรยายถึงลักษณะ ประเภท และความหมายของจริยธรรมโดยตรง หรือเป็นการให้ผู้อ่านประมวลว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นจริยธรรมอะไร ส่วนคำสนทนา มีการกล่าวถึงจริยธรรมของบุคคลหรือสิ่งที่เขาได้กระทำว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ทำแล้วได้ชื่อว่าจริยธรรม เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"มติให้ความเห็นว่า ทุกคนควรแบ่งงานกันรับผิดชอบ" (หนังสือแบบเรียนภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 27)

"ยายรู้สึกพอใจที่เห็นพวกเด็ก ๆ รู้จักวิเคราะห์หาเหตุผลจากเรื่องที่ได้ฟังยายมันใจว่าพวกเขาจะต้องรู้จักใช้ความรู้ ความคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ก่อนจะเชื่อหรือปฏิบัติตาม" (หนังสือแบบเรียนภาษาไทยเล่ม 1 หน้า 58)

"แม้ขุนดาบผู้เกรียงไกรจะสิ้นชีวิตไปแล้ว แต่เกียรติประวัติของท่านยังคงอยู่ให้อนุชนได้เห็นเป็นแบบอย่างของความรักชาติ ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวยอมเอาชีวิตเข้าป้องกันข้าศึก

ที่เข้ามาถูกราน เพื่อรักษาแผ่นดินไว้ให้เราลูกหลานไทย " (หนังสือแบบเรียนภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 72)

"คืนวันนั้นทุกคนเล่าเรื่องที่พบเพื่อนำให้พ่อแม่ผู้ปกครองของตนฟัง และเล่าถึงวิธีที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ฟังด้วย บรรดาพ่อแม่ผู้ปกครองต่างรู้สึกยินดี ที่บุตรหลานของตนเป็นคนมีน้ำใจดี" (หนังสือแบบเรียนภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 78)

"ต้องเรียกมันว่าจอมอกตัญญูเลยนะ ข้าพ่อ แล้วยังลบหลู่ดูหมิ่นเทวดาที่พิทักษ์รักษาตัวเองเสียอีก" (หนังสือแบบเรียนภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 184)

วิธีการถ่ายทอดจริยธรรมที่ปรากฏอยู่ในแบบเรียนภาษาไทย มีการใช้องค์ประกอบเกี่ยวกับโครงเรื่องแก่นของเรื่อง บุคลิกภาพนิสัยของตัวละคร บทบรรยายและบทสนทนา แต่จะเห็นว่าไม่มีการใช้ภาพ เพราะภาพที่ปรากฏนั้นนอกจากจะไม่สื่อความหมายของเนื้อเรื่อง ยังไม่สื่อด้านความรู้สึก อารมณ์ด้วย ดังนั้นการจะสื่อให้เกิดความหมายทางจริยธรรมอาจจะเป็นเรื่องยาก

การถ่ายทอดความหมายในเชิงจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูน

1. โครงเรื่องและแก่นของเรื่อง

ในสื่อประเภทนี้ก็จะใช้โครงเรื่องและแก่นของเรื่อง เป็นส่วนประกอบในการสร้างความหมายจริยธรรมอยู่บ้างอยู่บ้าง แต่โดยส่วนใหญ่จะเน้นที่แก่นของเรื่องเสียมากกว่า ในการวิเคราะห์แก่นของเรื่องทั้ง 5 เรื่อง ปรากฏว่าทุกเรื่องจะมีแก่นของเรื่องที่เสนอจริยธรรมอยู่ด้วย แต่ไม่เสนอจริยธรรมมากชนิดเท่ากับหนังสือเรียน จะเสนอน้อยต่างกันออกไปแล้วแต่เรื่อง ดังจะวิเคราะห์ว่าแก่นของแต่ละเรื่อง เสนอจริยธรรมอะไรบ้าง

โรดเรมอน จริยธรรมที่พบมากคือ การฟังตนเอง ในการนำเสนอจะชี้ให้เห็นโทษของการไม่ฟังตนเอง ไม่ใช้ความพยายามของตนในการกระทำกิจกรรมใด ๆ ให้

ลู่ทางไป เมื่อพบอุปสรรคก็คอยหวังพึ่งความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น โดยไม่ใช้ความพยายาม ความสามารถของตนเองเข้าช่วยด้วย ไม่นานความสำเร็จที่มีอยู่ชั่วคราวก็หายไป ดังนั้นจึงควรพึ่งตนเองแม้จะมีอุปสรรคต้องพยายามฝ่าอุปสรรคทั้งหมดให้ได้ ถ้ามีความจำเป็นต้องพึ่งพาบุคคลอื่นก็ขออย่าได้ลดความพยายามในการใช้ความสามารถลง มิฉะนั้นจะเป็นเหมือนธนบัตรที่ให้ัดเรมอนช่วยเหลือด้วยวิธีการ เครื่องมือต่าง ๆ แต่ผลที่สุดความสำเร็จที่มีอยู่ชั่วคราวก็จางหายไป

ดราคอนบอล   แก่นของเรื่องได้นำเสนอจริยธรรมด้านความยุติธรรม ต้องการบุคคลในทุกลุ่มทุกเหล่าให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข ผู้ที่มีอำนาจมีกำลังก็อย่าใช้อำนาจใช้กำลังข่มเหงรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า ผู้ที่ด้อยกว่าตน ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ผู้ที่รักความยุติธรรมจงมีความสามัคคีร่วมมือกันในการปราบปรามผู้ที่ข่มเหงรังแกผู้อื่น เพื่อให้สังคมสงบสุข และผู้ที่ทำเพื่อประโยชน์ให้แก่คนส่วนมาก เราเรียกคนเหล่านั้นว่า คนดี ส่วนผู้ที่ทำเพื่อประโยชน์ของตนหรือเพื่อผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มและทำให้คนหมู่มากตาย เราเรียนคนผู้นั้นว่า คนไม่ดี และเชื่อว่าผู้ที่กระทำดียอมได้ดี ผู้ที่ทำชั่วยอมได้ชั่ว

ดราคอนเคสท์   แก่นของเรื่องชี้ให้เห็นถึง ความสามัคคี การใช้ความพยายาม การยึดมั่นในคุณธรรมของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ที่ทำหน้าที่ปราบปรามเหล่าร้าย หรือคนชั่วให้พ่ายแพ้ต่อคนดี หรือที่คนไทยชอบพูดว่า "ธรรมะย่อมชนะอธรรม" ในเรื่องความหมายของคนดี และคนไม่ดีจะเหมือนกับเรื่องดราคอนบอล

คำสาปพาริธ   จะเน้นในเรื่องความรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันชาติ จะกระทำทุกสิ่งเพื่อให้สถาบันเหล่านั้นคงอยู่ มีการนับถือพระมหากษัตริย์เสมือนกับว่าเป็นพระเจ้าองค์หนึ่ง นอกจากนี้ก็มีในเรื่องของความเมตตากรุณาสงสารผู้ที่เดือดร้อน เรื่องของความรักระหว่างหนุ่มสาว ความรักระหว่างพี่น้อง ฯลฯ

โรคหัวใจ เน้นถึงควมมีสติปัญญา ใช้ไหวพริบในการแก้ปัญหา รวมทั้งพยายามฝึกฝนตัวเองให้มีความสามารถในด้านการต่อสู้ เพราะนอกจากจะช่วยให้เรามีสุขภาพร่างกายแข็งแรงแล้ว ยังใช้ความสามารถนั้นช่วยเหลือคนที่อ่อนแอ คนที่ถูกข่มเหง ถูกรังแก ให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข และยังได้เห็นความรักความผูกพันระหว่างเพื่อน ความมีน้ำใจให้แกกัน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าถ้าเป็นการตุนแวนการต่อสู้จะเน้นให้ตัวละครฝ่ายพระเอกเป็นคนดี ช่วยปราบปรามเหล่าคนชั่วไม่ให้มีอำนาจ เป็นการช่วยเหลือให้คนหมู่มากอยู่กันอย่างสงบสุข ถ้าเป็นการตุนแวนตลกขบขันก็จะมีแก่นของเรื่องที่เสริมจริยธรรมต่างกันไป

2. บุคลิกภาพ นิสัยของตัวละคร

บุคลิกภาพ นิสัยของตัวละครก็เป็นการถ่ายทอดให้เกิดจริยธรรมได้ เพราะเมื่ออ่านหนังสือการ์ตูนบางครั้งเราจะสมมติตัวเรา เพื่อน หรือคนที่ใกล้ชิด ว่าเป็นตัวละครต่าง ๆ และถ้าเป็นเช่นนั้นก็จะพยายามกระทำตนให้คล้ายคลึงกับบุคลิกภาพหรือลักษณะนิสัยของตัวละคร เช่นนั้นด้วย เนื่องจากตัวละครในหนังสือการ์ตูนแต่ละเรื่องจะมีค่อนข้างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะตัวละครที่เป็นตัวละครนำเท่านั้น ว่ามีบุคลิกภาพ มีนิสัยเช่นไร

โรดเรมอน

-โรดเรมอน ถึงจะเป็นหุ่นยนต์รูปแมว แต่ก็มีลักษณะไม่เหมือนแมวบางอย่างคือกลัวหนู รับประทานอาหารจุ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ใจอ่อนโยนเฉพาะกับโรนบิตะ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีระเบียบ

-โรนบิตะ เป็นเด็กขี้แ้ง ไม่มีระเบียบ ไม่มีความพยายามหวังคอยความช่วยเหลือจากโรดเรมอนเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่รู้ว่านิสัยของตนเองไม่ดีแต่ก็ไม่เคยปรับปรุง เอาแต่ใจตนเอง

-ชิซุกะ เด็กผู้หญิงที่สวย เรียบร้อย สุภาพอ่อนน้อม มีความเป็นกุลสตรี เรียนเก่ง ขยัน รอบอ้อมอารี

-โจแอนท์ ตัวโต แข็งแรง รักน้อง ชอบร้องเพลงแต่น้ำเสียงไม่ค่อยน่าฟังนัก ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่น อดโยเฉพาะโรนบิตะ เล่นกีฬาเก่ง กินจุ ชีวมรโห พยายามใช้กำลังเป็นอำนาจที่

จะสร้างเสริมบารมีของตน

- ชาเนโระ เนื่องด้วยมาจากครอบครัวมีสถานภาพทางสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจ ต่ำกว่าตัวละครอื่น ทำให้มีนิสัยขี้มี นิยมใช้ของจากต่างประเทศ นิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย

ดรากอบบอล

- หงอคง มีความพยายามในการฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวง เพื่อให้สามารถต่อสู้กับเหล่าร้ายได้ รักความยุติธรรม ใจอ่อน รักเพื่อนถึงขนาดยอมตายแทนเพื่อนได้ กลัวภรรยา มีวาจาสัตย์พูดอะไรก็พยายามทำสิ่งที่พูดให้สำเร็จ ไม่ค่อยเชื่อมั่นในตนเองนักในตอนแรก แต่เมื่อเป็นซูเปอร์ฮีโร่แล้วมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

- หงอฮัง เหมือนเด็กโรคยั่วใจ คือ ใจร้ายแถมโหด รักสนุก อ่อนโยน สุภาพ กลัวแม่ จะชนบ้าง แต่เมื่อมีภัยมาถึงเลือดของความเป็นนักสู้ก็เพิ่มขึ้น ถึงแม้จะมีกำลังน้อยกว่าแต่ก็ไม่เคยย่อท้อ หรือหวั่นกลัวต่อความตาย

- บิดรุกรูร์ ดูร้าย ชอบใช้กำลัง เจ้าเล่ห์ ต้องการครอบครองโลก แต่หลังจากที่ได้จบชีวิตลงครั้งหนึ่งแล้วได้รับการชุบชีวิตจากเทพมังกร ก็กลับตัวยอมทุ่มทั้งชีวิตเพื่อปกป้องโลกจากผู้รุกราน

- เทนซิงฮัง แรก ๆ ชอบทำร้ายผู้คนเพราะเชื่อฟังคำอาจารย์ ต่อมาเรียนรู้คุณค่าแห่งการต่อสู้อย่างแท้จริงและกลายเป็นผู้ยึดมั่นในความถูกต้องยุติธรรม จึงกลับตัวมาอยู่ฝ่ายคุณธรรม

- ผู้เฒ่าเต๋า เป็นผู้มีอารมณ์ขัน ทะเลาะ และซื่อหรือสลามกนิด ๆ

- ดร.เกรรี่ เป็นนักวิทยาศาสตร์ที่มีความสามารถโดยเฉพาะในเรื่องคอมพิวเตอร์ แต่ใช้ความรู้ที่ตนมีไปในทางที่ผิด คือ สร้างหุ่นยนต์ที่มีประสิทธิภาพเหมือนมนุษย์แต่มีความแข็งแรง แข็งแรงมากกว่ามนุษย์ แล้วดร.เกรรี่ก็เกิดความโศกคิดอยากครอบครองโลกโดยใช้หุ่นยนต์ที่ประดิษฐ์ขึ้นเป็นเครื่องมือ

ฯลฯ

ดรากอนแควสท์

- ไค เด็กที่รักความสนุกสนาน มีความกตัญญู รู้คุณค่าที่เลี้ยงดูมา ถึงแม้จะไม่ใช่มารก็ตาม รักความยุติธรรม ชอบช่วยเหลือผู้คน มีอารมณ์ดีอยู่เสมอ เวลาโกรธจะมีพลังเพิ่มมากขึ้น

- ป๊อบ ชี้ฉลาดแต่ถ้าจำเป็นก็กล้าขึ้นมาได้ ชี้อายุไม่ค่อยเชื่อมั่นในตนเอง ทะเล้น มีนิสัยจับจืดคือกระทำอะไรโดยไม่ให้ความตั้งใจมากนัก

- จอมราชาปีศาจ มีความรัก มีความสามารถ(เวทย์มนต์และกำลัง)แต่ใช้ความสามารถในทางที่ผิด ช่มเหงรังแกผู้อื่น เจ้าเล่ห์ มีไหวพริบ ขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ฯลฯ

คำสาปพารรห์

- เมมphis เอาแต่ใจตนเอง ชอบใช้กำลัง อำนาจ ทำทุกอย่างเพื่อให้ความรักสมหวัง ต้องการให้ผู้อื่นรับรู้ว่าตนเป็นคนเก่ง มีความสามารถ เป็นต้น

- แครอล สวย ฉลาดมีไหวพริบ ร่างเรียวแฉ่มาใส อารมณ์ดี มีอัธยาศัยดี สุภาพ ใจอ่อน

- ไอซิส มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องการเป็นราชินีแห่งอียิปต์ บูชาความรัก ยอมทำความผิดเพื่อความรักได้ ใจร้าย เอาแต่ใจตนเอง

ฯลฯ

โรคทาร์

- โรคทาร์ ทะเล้ง ชอบแก่งผู้หญิง เช่น เปิดกระโปรง แอบดูผู้หญิงเปลี่ยนเสื้อผ้า มีความเชื่อมั่นในตนเอง รักความถูกต้องยุติธรรมไม่ชอบให้ใครมาช่มเหงหรือรังแกผู้ที่อ่อนแอ มีความสามารถด้านการต่อสู้

- วาดาเซะ มายูมิ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีระเบียบวินัย ชู้บนแต่ก็ทำ ไม่สวยงาม ครอบอ้อมอารี มีน้ำใจ รักและเป็นห่วงเพื่อนเช่น โรคทาร์ เทนโรจิ ความรักเพื่อนมีมากจนบางครั้งก็ยอมที่จะกระทำผิดระเบียบ ผิดกฎเกณฑ์เพื่อเพื่อน

- โรดิโอ มีความเชื่อมั่นในตนเอง เจ้าเล่ห์ ชอบเป็นผู้นำแต่ไม่กล้าแสดงออก

- เทนโรจิ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวินัยต้องการให้โรคทาร์หรือบุคคลอื่นมีวินัย รักษากฎระเบียบของโรงเรียน รักวงศ์ตระกูลมีความเป็นชาмуไรในตัวมาก

ฯลฯ

ทั้งหมดนี้คือส่วนหนึ่งของลักษณะตัวละครที่จะมีทั้งดีและไม่ดีปนกัน ตัวละครบางตัวตอนแรกจะร้ายแต่ต่อมาปรับตัวได้ก็มี ซึ่งลักษณะเหล่านี้คล้ายคลึงกับคนเรา คือในตัวเราอาจจะ

มีทั้งดีและไม่ดีปนกัน ถ้ามีลักษณะของความดีมากกว่าความไม่ดีก็ได้อธิบายว่าเป็นคนดี แต่ถ้ามีลักษณะไม่ดีมากกว่าดี ก็กล่าวว่าเป็นคนไม่ดี ลักษณะเหล่านี้จะต่างจากตัวละครส่วนใหญ่ในหนังสือภาษาไทย

3. ภาพ บทบรรยาย บทสนทนา

ทั้งสามประการนี้จะประกอบกันเพื่อถ่ายทอดให้เกิดความหมายจริยธรรม เมื่ออ่านข้อความ เมื่อดูภาพก็จะเข้าใจถึงจริยธรรมที่ต้องการสอนโดยตรง เพราะภาพจะช่วยทำให้การสร้างมโนภาพของเด็กเป็นไปได้ง่ายขึ้น เด็กเกิดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและสามารถติดตามเรื่องได้ยิ่งอ่านบทสนทนาจึงทำความเข้าใจเรื่องได้มากขึ้น และสามารถสร้างความเข้าใจจากบทบรรยายซ้ำอีกหนึ่งครั้ง ซึ่งเป็นลักษณะของการย้ำ การทำซ้ำ

หนังสือการ์ตูนจะใช้องค์ประกอบของ

- ภาพ ดึงดูดความสนใจผู้อ่าน และสามารถทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ระดับหนึ่ง
- คำสนทนา สร้างให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราว
- คำบรรยาย อธิบายความ เหตุการณ์ หรืออื่น ๆ ได้สร้างให้เกิดความเข้าใจที่

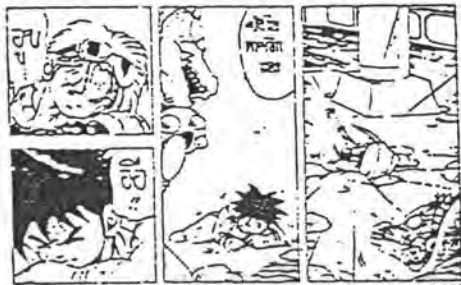
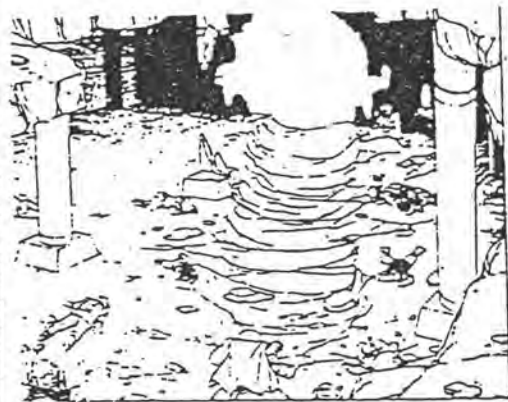
สมบูรณ์มากขึ้น

ทั้งสามส่วนประกอบเข้าด้วยกัน จะถ่ายทอดให้เกิดความหมายในเชิงจริยธรรมได้ โดยส่วนใหญ่เป็นการรับรู้ถึงความหมายจริยธรรมเมื่อได้อ่านจบตอนไปแล้ว แต่ความหมายนี้จะเกิดขึ้นได้หรือไม่ ผู้อ่านจะรับรู้หรือไม่นั้นไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของผู้อ่านเอง ดังนั้นจริยธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสือการ์ตูนบางคนจะรับรู้ได้แต่บางคนก็อาจไม่รู้เลย ตัวอย่างบางตอนที่อ่านแล้วรับรู้ว่ามีจริยธรรมบางอย่างซ่อนไว้ จากเรื่องดรากรอนเควส์ท์

394

397

398

399

412

413

414

จากการ์ตูนเรื่องดรากอนเควสต์ตอนความกล้าหาญอันน้อยนิด แสดงให้เห็นว่าเมื่อเกิดภาวะคับขัน หรือมีเหตุจำเป็นคนที่ซื่อสัตย์ ไม่กล้าสู้อย่างป๊อบ (ไม่ค่อยเชื่อมั่นในความสามารถของตัวเอง) ก็เปลี่ยนความรู้สึกให้กลับมามีความกล้าขึ้นได้ และแสดงให้เห็นถึงความรัก ความห่วงใยเพื่อนที่ได้รับอันตราย ถ้าตนไม่เข้าช่วยเหลือเพื่อนอาจเสียชีวิตได้ นอกจากนี้ยังแสดงถึงความกตัญญูที่โตม่อุปถัมภ์เลี้ยงตนมา เมื่อปู่ถูกปีศาจควบคุมให้มาทำร้ายใคร ใครก็ไม่กล้าทำร้ายปู่ ยอมให้ปู่ทำร้ายตนเพียงฝ่ายเดียว นี่เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งเท่านั้น ในตอนอื่นหรือเรื่องอื่นก็ยังมีคุณธรรมสอดแทรกเอาไว้ด้วยเช่นกัน

III. ลักษณะ ประเภท และความหมายของจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย และหนังสือการ์ตูน

จริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน ได้วิเคราะห์แยกตามประเภท ความหมายและลักษณะของจริยธรรมได้ดังนี้

หนังสือแบบเรียนภาษาไทย

หนังสือแบบเรียนภาษาไทยได้ใช้บรรยายเป็นปัจจัยหลักในการสร้างจริยธรรม ทั้งประเภท ความหมาย และลักษณะของจริยธรรม ซึ่งมีปรากฏในรูปของคำบรรยายโดยตรงหรือเป็นการบรรยายเหตุการณ์และปริบทต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้อ่านคิดตามได้ว่าเหตุการณ์เหล่านั้นหมายถึง จริยธรรมอะไร จริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยจะมี 2 ประเภท คือ

- จริยธรรมที่ควรส่งเสริม
- พฤติกรรมที่ตรงข้ามกับจริยธรรมที่ควรส่งเสริม

จริยธรรมประเภทที่ควรส่งเสริม ให้มีเพื่อจะได้ชื่อว่าเป็นคนดี ประกอบด้วยลักษณะและความหมายดังต่อไปนี้

1. ความประหยัด หมายถึง การใช้จ่ายทรัพย์ที่หามาได้อย่างระมัดระวังและคุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด ไม่ใช้เกินฐานะ จะใช้ตามความจำเป็น รู้จักประดิษฐ์เครื่องใช้จากวัสดุเหลือใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น อีกทั้งซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุดเสียหายให้มีสภาพใช้งานได้โดยไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และมีการเก็บออมทรัพย์ที่หามาได้ไว้ใช้ในยามจำเป็น เช่น

" ระยะเวลาที่นักเรียนใช้จักรยานเป็นพาหนะมาโรงเรียนมากขึ้น พวกเขาใช้รถยนต์ก็เปลี่ยนมาใช้จักรยานเพราะระยะนี้เป็นระยะวิกฤตการณ์ น้ำมันซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติเริ่มขาดแคลน พอน้ำมันขาดแคลนก็กระทบกระเทือนเศรษฐกิจ ทุกคนจึงต้องดำรงชีวิตอยู่ด้วยความระมัดระวัง ต้องอดออมมากขึ้น ที่สำคัญที่สุดก็ต้องช่วยกันประหยัดน้ำมัน อดใช้แต่น้อยเท่าที่จำเป็นจนกว่าระยะวิกฤตการณ์จะผ่านพ้นไป การทำงานที่ผ่านมานี้ประชาชนต้องใช้แรง

งานของตนเองและโรค กระจบือ แตนรทไถเป็นส่วนใหญ่ ใช้ระหัดวิดน้ำจากแรงกั้งหันลมแทน เครื่องสูบน้ำที่ต้องใช้น้ำมัน " (หนังสือภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 121-122)

ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่จำกัด และขณะนั้นทรัพยากรน้ำมันเริ่มขาดแคลนเราจึงควรช่วยกันประหยัด โดยการใช้เท่าที่จำเป็น ควรหาสิ่งอื่นมาใช้ทดแทน

"เราต้องคิดทำอย่างง่าย ๆ ใช้ชั่วคราวไปก่อน บิดีหรือ ปรากฏพยักหน้าอีก บิดีนึกวาดภาพที่เก็บจักรยานที่สร้างขึ้นด้วยวัสดุที่หาง่ายโดยไม่ต้องซื้อหา เขานึกถึงเสาของตัวอาคารอาจจะทำด้วยไม้ไผ่เพราะไม้ไผ่ในป่าแถบภูเขาเรามีมากไม่ต้องซื้อ นึกถึงหลังคาว่าควรจะใช้อะไรมุง บิดีนึกไปถึงสังกะสี แต่สังกะสีจะต้องซื้อแน่นอน เขาจึงนึกถึงใบพืชต่าง ๆ ทางมะพร้าวใช้มุงหลังคาได้ ใบตองตึงก็ใช้ได้เช่นกัน เขาเคยเห็นกระท่อมของเพชรเมื่อครั้งยังไม่ได้ไปอยู่กับลุงของวีระ กระท่อมนั้นมุงด้วยหญ้าคา"

(หนังสือภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 123)

การประหยัดอีกวิธีหนึ่ง คือ การพยายามหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดหรือไม่เสียค่าใช้จ่ายเลย

"ตอนที่ฉันนอนรักษาอยู่ที่โรงพยาบาลที่กรุงเทพฯ นำไปเยี่ยมฉัน ก็ไปแวะดูตามร้านขายเครื่องหวาย เครื่องไม้ไผ่ ได้เห็นแบบตะกร้า แบบเครื่องใช้แปลก ๆ นำจามาสาขายดิบขายดีเขี้ยวละ"

(หนังสือภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 145)

ในตอนนั้นการประหยัดด้วยการรู้จักประดิษฐ์สิ่งของ เครื่องใช้ และสามารถใช้การประดิษฐ์นี้หารายได้ให้กับครอบครัว

"แม่แข็งแรงแล้วนะเพชร เห็นไหมอ้วนขึ้น จะให้แม่นั่งดูพร้อมกับลูกทำงานไม่ได้หรอก ถึงเราจะพอมีกินแต่ลูก ๆ ก็กำลังเรียนหนังสือกัน เราต้องทำงานหาเงิน ให้พอมีเก็บเพื่อใช้สอยเวลาจำเป็น เราเป็นคนจนนะลูก แคนนี้ก็บุญแล้วที่ได้มาพบคุณลุงทรัพย์ มิฉะนั้นเราคงร้อนแร่พเนจรไปถึงไหนก็ไม่รู้"

(หนังสือภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 147)

การประหยัดในความหมายนี้คือ การรู้จักใช้จ่ายตามควรแก่ฐานะมีการเก็บออมทรัพย์ที่หามาได้ไว้ใช้ในยามจำเป็น

ข้อความข้างต้นได้กล่าวถึงการรู้จักใช้จำยวสตุอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด คิดหาวิธมาประดิษฐ์ซ้ำของเครื่องใช้ที่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด เมื่อมีรายได้อีกก็เก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น การใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์เช่นการใช้เวลาว่างจักสานประดิษฐ์สิ่งของ ทั้งหมดนี้เป็นลักษณะของความประหยัดที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย

2. ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง มีความพยายามในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุความสำเร็จ โดยไม่เห็นแก่ความยากลำบาก และพร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคด้วยตนเอง ลักษณะของความขยันหมั่นเพียร ได้แก่ ความเพียรในการประกอบอาชีพหารายได้พิเศษมาช่วยให้เศรษฐกิจในครอบครัวดีขึ้น ขยันทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระของบิดามารดา เป็นความขยันที่กระทำด้วยความเต็มใจไม่มีการบังคับและไม่เบื่อบ่อยที่ต้องกระทำ รู้สึกเพลิดเพลินที่ได้ทำงาน ในหนังสือเรียนภาษาไทยนี้ไม่ได้กล่าวถึง ความขยันหมั่นเพียรในการเรียนว่าควรทำอย่างไร ลักษณะความขยันหมั่นเพียร เช่น

" ระยะเวลาปิดเรียนภาคปลายเป็นช่วงเวลาที่เนิ่นนานพอสมควร แต่สำหรับบิตี เขามีความรู้สึกว่ามันวันหนึ่ง ๆ ผ่านไปรวดเร็วเหลือเกินเพราะเขาต้องทำงานหลายอย่าง เป็นต้นว่าเลี้ยงหมูแทนยาย เลี้ยงปลานิลซึ่งขยายไปอีกหลายบ่อ ดูแลเจ้านิล(ม้า) และอื่น ๆ อีก จิปาถะ บางครั้งพ่อหรือแม่ก็วานเขาทำธุระต่าง ๆ ให้ด้วย นอกจากนี้ในฐานะที่เขาเป็นผู้นำเยาวชนคนหนึ่งของศูนย์เยาวชน จึงต้องเข้าร่วมกิจกรรมหลายอย่าง ทั้งที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชน และเป็นการพัฒนาท้องถิ่นด้วย บิตีจึงไม่ค่อยได้ตระเวนไปตามบ้านเพื่อนฝูงแล้วพากันเตร็ดเตร่สนุกสนานเหมือนอย่างเคย เขามีความสำนึกที่ละน้อย ๆ ว่ายิ่งโตขึ้นก็ยิ่งมีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบตัวเอง ครอบครัวและสังคมเพิ่มขึ้น แต่เขาไม่ได้รู้สึกลำบากใจหรือเบื่อระอาแต่อย่างใด เพราะความรู้สึกเช่นนี้ซึมซาบเข้าสู่จิตใจที่ละน้อย ๆ จนเป็นส่วนหนึ่งของตัวเขาเอง "

(หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 1-2)

ความขยันหมั่นเพียรของบิตี คือ ความพยายามทำงานให้สำเร็จลุล่วงไป ทั้งงานที่เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง หรือเป็นงานที่ช่วยแบ่งเบาจากผู้อื่น เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย

" หมูนี่ไม่ค่อยได้พบเพชร ตั้งแต่พี่ย้ายไปเรียนโรงเรียนมัธยม เพชรไม่ค่อยไปหาที่
นาน ๆ พี่ไปหาเขาที่บ้านแต่ก็ไม่เจอ แม่ของเขายกบอกว่า เพชรไปรับจ้างล้างจานที่ร้านใหม่
รายได้ดีกว่าเดิม " (หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 66-67)

เพชรมีความขยันหมั่นเพียร ที่จะทำงานหารายได้มาช่วยเศรษฐกิจภายในครอบครัว
ไม่ห่างแต่เล่น ห่างคุยกับเพื่อนเช่นเด็กทั่วไป

" ยำนำเงินออกมาลงทุนทำอาหารและขนมแห้งไปฝากขายตามร้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่
ฝากไว้ที่ร้านของจันทร์ ซูโจเล็กเรียนแล้วรีบกลับบ้าน รมแบ็ง ชูตมะพร้าว เตรียมเครื่อง
ปรุงต่าง ๆ ให้อ่า และช่วยย่าทำอาหารแล้วบรรจุถุงเตรียมส่งในวันรุ่งขึ้น จากนั้นจึงได้ทำ
การบ้านและอ่านหนังสือ กว่าจะได้นอนก็ถึงสี่ทุ่มเศษทุกคืน เพื่อนทักว่าซูโจฟอมลง แต่เธอก็มี
ได้ยอท่อ แฉล้มรับภาระไปคอยเฝ้าดูแลที่โรงพยาบาล ย่ากับซูโจจึงมีเวลาทำมาหากิน พอ
ว่างก็ไปเยี่ยมมา " (หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 203)

จะเห็นว่าซูโจมีความขยันในการทำงาน พยายามทำงานหลาย ๆ อย่างตลอดเวลา
ด้วยความเต็มใจ ไม่เกียจคร้านหรือแม้แต่บ่น

จะเห็นได้ว่าตัวละครเหล่านี้กระทำทั้งในส่วนที่เป็นหน้าที่รับผิดชอบของตนเองและช่วย
ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ใช้เวลาที่มีอยู่ในการกระทำกิจกรรม
ต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด

3. ความมีสติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญา ไหวพริบ ในการแก้ไข
ปัญหาต่าง ๆ ให้อุจล่งไปด้วยดี สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และมีสติควบคุม
ตนเองได้ ลักษณะที่ปรากฏ คือ มีปฏิพานไหวพริบในการแก้ปัญหา ใช้ปัญญาในการแก้ไข
สถานการณ์ที่ซับซ้อน เช่น

" 34 - 35 - 36 เอ ตัวเลขอะไรหนอเขียนเป็นเลขไทยก็มี เลขอารบิกก็มี แฉม
มีวรรณยุกต์ เอก โท เสียด้วย " บิดิรำฟิง

" วรรณยุกต์เอก โท เออจริงด้วยนะ ตรงท้ายบรรทัดที่ สองมีวรรณยุกต์เอก ท้าย
บรรทัดที่สามมีวรรณยุกต์โท ฉันคิดว่ามันน่าจะเป็นตัวเลขที่เพชรเขาซ่อนอะไรไว้แน่ ๆ"มานี่พูด

" ถ้ามีวรรณยุกต์ ก็น่าจะมีตัวหนังสือ " ชูใจพูดขึ้นลอย ๆ บิดิตาลูก "ถ้าตัวเลขเป็นพยัญชนะ คุณี่ว่ามันตรงกับพยัญชนะตัวอะไรบ้าง"

" พยัญชนะตัวที่สามสิบสี่ตรงกับตัวอะไร " มานีนั่งคิดอยู่ประเดี๋ยวก็ร้องขึ้นอย่างตื่นเต้น "พยัญชนะตัวที่สามสิบสี่ตรงกับตัว ย สามสิบห้าตัว ร สามสิบหกตัว ล เอ...แล้วตัวเลขอารบิกล่ะ"

"ตัวหนังสือเป็นคำ ๆ ก็ต้องประกอบด้วย พยัญชนะ สระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์" ชูใจพูด

"ถ้าตัวเลขไทยเป็นพยัญชนะ สมมติว่าตัวเลขอารบิกเป็นสระ คุณี่ว่าจะประสมเป็นคำได้ไหม" บิดีก้มลงพิจารณาตัวเลขสามแถวที่จดไว้อย่างพิถีพิถะระห

"สระตัวที่สิบสี่ ตรงกับ..เดี๋ยวลึกดูก่อน ว่า..จำไม่ได้" มานีครุ่นคิด ชูใจรีบวิ่งไปที่ห้องเรียน คิว่าสมุดภาษาไทยลงเปิดดู "สระโ" ชูใจร้องอย่างตื่นเต้น

"เลขเจ็ดไทย ตรงกับตัว ง... ร - ร - ง รง ได้คำหนึ่งแล้ว ไซโย" บิดิผลอร้องด้วยความดีใจ

"ไหนบุตรที่ที่สองซิ บิดิอย่าเสียงดังซี เดียวใคร ๆ สงสัย" มานีจู้ปากเบา ๆ พลาจชะโรงกหน้ามองคูตัวเลข "สระตัวที่สิบสอง สระอะไรหนอ คุณี่ ชูใจ เร็วเข้า..ฉันตื่นเต้นจนแทบระงับไม่ไหวแล้ว" ชูใจก้มลงดูที่สมุดแล้วตอบเบา ๆ "สระเอือจะ"

"พยัญชนะตัวที่สามสิบหกตรงกับตัว ล ตัวที่สามสิบสี่ตรงกับตัว ย ล-เอือ-ย เลือย เอก เลือย...รงเลือย" บิดิกระซิบ ใบหน้าขาวซีดด้วยความตื่นเต้นสุดขีด

"บรรทัดที่สาม สระตัวที่สองตรงกับสระอา" มานีบอก

"พยัญชนะตัวที่สามสิบห้าตรงกับตัว ร พยัญชนะตัวที่เจ็ดตรงกับตัว ง" ชูใจกระซิบ - กระซาบ ตาจ้องเขม็งคูตัวเลขแถวที่สาม

"ร-า-ง ราง รท ร้าง...รงเลือยร้าง รงเลือยร้างอยู่ที่ไหนหนอ"บิดิรู้สึกว่าหัวใจของเขาเต้นไม่เป็นสำ ความลับเงื่อนงำที่เพชรเขียนเป็นมปริศนาตัวเลขบนธนบัตรคลี่คลายแล้ว

(หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 93-95)

หลังจากนั้นเด็ก ๆ ก็ไปแจ้งให้ครูใหญ่ทราบถึงปริศนาที่เพชรเขียนไว้ ครูใหญ่ก็รีบไปแจ้งเรื่องกับตำรวจ และได้นำกำลังไปช่วยเพชรจากพวกโจรที่ขโมยไว้ คว้าชาวบ้านไปขังไว้ที่โรงเลือยร้างแล้วบังคับให้เพชรเฝ้าไว้คว้าเวลานั้นไว้ จะเห็นได้ว่าทั้งเพชร บิดิ มานี

ซูโจ ต่างก็มีสติปัญญา รู้จักใช้สติปัญญา ใหว่พรึบในการสร้างและแก้ไขมมปริศนา จนสามารถช่วยเพชรให้พ้นจากอันตรายได้

" กาลครั้งนั้นมีเด็กน้อยผู้หนึ่ง ชื่อ ลกเจ๊ก อายุ 6 ขวบ เป็นผู้มีสติปัญญาเฉียบแหลม และเพียบพร้อมด้วยความกตัญญูกตเวที วันหนึ่งลกเจ๊กติดตามอาของ เขาไปพบอ้วนสุด เจ้าเมืองกังเกา เจ้าของบ้านจัดส้มใส่ตะลุ่มออกมารับรองตามประเพณี เมื่อลกเจ๊กรับประทานแล้วนึกถึงมารดา ใครจะให้นางได้รับประทานด้วยจึงถือโอกาสหยิบส้ม 2 ผล ใส่ซ่อนไว้ในแขนเสื้อ เพื่อไปฝากนาง ถึงเวลากลับบ้านลกเจ๊กเข้าไปสู่กุลาอ้วนสุด บังเอิญส้มที่ซ่อนไว้หล่นลงบนพื้น อ้วนสุดเห็นก็ยิ้มแล้วพูดสัพยอกว่า กุมารผู้มาแต่ตระกูลลู่อ้อย เธอเป็นอาคันตุกะที่อายุเยาว์ ไฉนจึงแอบลักส้มของข้าพเจ้า ลกเจ๊กก็ลงค่านับแล้วกล่าวว่า มารดาของข้าพเจ้า นิยมรสส้มชนิดนี้ยิ่งนักจึงตั้งใจเอาไปฝาก เมื่อมารดาได้รับประทานก็นับว่าท่านได้เลี้ยงแขกเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง"

(หนังสือภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 109)

จากเรื่องสำคัญที่คำพูดนี้จะเห็นใหว่พรึบ สติปัญญาของลกเจ๊ก ในการตอบคำถามของอ้วนสุดที่บอกว่า เมื่อมารดาได้รับประทานส้ม ก็นับว่าเจ้าของบ้านได้เลี้ยงแขกเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง คือแทนที่จะเป็นเรื่องไม่ดีในการที่เขาหยิบส้มไป กลับพูดให้เป็นเรื่องที่ดี เจ้าของบ้านจะได้มีโอกาสแสดงความเอื้อเฟื้อมากยิ่งขึ้น

4. การพึ่งตนเอง หมายถึง มีจิตใจที่มั่นคง กล้าทำทุกอย่างที่ถูกและมีเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและตนเอง มีความกล้าในการตัดสินใจ จะใช้ความสามารถที่ตนเองมีให้เต็มทีก่อนจะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ลักษณะที่ปรากฏของจริยธรรมนี้จะเป็นพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก เพื่อให้หนักเรียนซึ่งอยู่ในวัยเดียวกับตัวละครนั้นเห็นแบบอย่างจะได้นำไปปฏิบัติ เช่น

"จักรยานจอดกันเกะกะอย่างนี้ ไม่น่าดูเลยนะบิตี" บิตีพยักหน้า

"มันไม่มีที่จอดนี่ มีร่มเงาที่ไหนก็จอดกันที่นั่น ผนตกแดดออกก็วิ่งเก็บกันจ้าละหวั่น"

"ถ้ามีที่เก็บก็ดีนะ เป็นระเบียบ แล้วก็ปลอดภัยไม่ต้องถูกแดดถูกฝน"

"นั่นซินะ ทำอย่างไรจึงจะมีล่ะ"

"ช่วยกันคิดซิบีตี ผมยืนคิดอยู่ตั้งนานแล้ว"

"เราควรไปปรึกษาคุณครูตีใหม่"

"ก่อนจะไปปรึกษาท่าน เราควรมีความคิดของเราเสียก่อน" ปรากฏการดังอย่างสุขุม บิตพิยกหน้าเห็นด้วย ทั้งสองจึงใช้ความคิดอย่างเงียบ ๆ (หนังสือภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 123)

คำสนทนาตอนนั้นแสดงให้เห็นว่า นักเรียนได้พยายามใช้ความคิดความสามารถที่ตนมีอยู่ ในการแก้ปัญหาก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เป็นการพึ่งกันเองในหมู่ของนักเรียน

"เพื่อน ๆ และน้อง ๆ คะ ตัวฉันเองและเพื่อนที่นั่งอยู่ในที่นั่งนี้หลายคนไม่ได้ใช้จักรยาน แต่เราก็นัดให้ความร่วมมือคะ เพราะเราคิดว่านี่คือการแสดงพลังความสามัคคีของนักเรียน ในโรงเรียนของเรา สิ่งใดที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมเราร่วมมือ ใครได้รู้ได้เห็นก็จะมีแต่ ความชื่นชมว่านักเรียนโรงเรียนนี้มีความร่วมมือร่วมใจกัน เสียสละเพื่อส่วนรวมโดยไม่ัวคิด ถึงแต่ประโยชน์ส่วนตนฝ่ายเดียว" . . . . . จากนั้นในวันเสาร์ก็มีการแบ่งงาน ให้นักเรียนที่ตัว เล็ก ๆ ขอยืมเครื่องมือจากผู้ปกครอง เช่น มีด เคียว เสียม ฯลฯ พวกที่รัดก็ให้แบ่งกันไป ตัดไม้และเกี่ยวหญ้าคา เมื่อข่าวแพร่สะพัดออกไปถึงผู้ปกครองบางคน ก็สนับสนุนเต็มที่ เพราะเป็นการฝึกฝนให้ลูกหลานของตนรู้จักทำงาน รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง และรู้จักช่วย ตนเอง " (หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 128-129)

เป็นตอนที่นักเรียนพยายามชักชวนให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทำงาน ทำด้วยความสามารถ ของนักเรียนเองโดยพยายามไม่พึ่งความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่

"พวกมิถฉลาซีพกลุ่มหนึ่งได้ยึดเอาสถานที่นี้เป็นที่กักขังวัวควายของชาวบ้านที่ไปชมรมมาได้ เจ้าของร้านอาหารสมรู้ร่วมคิดด้วย ลูกชายเจ้าของร้านล่อลวงเพชรให้ไปเฝ้าวัวควายไว้ จนกว่าจะมีรถของพวกเขามาขนวัวควายเหล่านั้นไปที่อื่น และเพชรก็ถูกนำตัวไปขังอยู่ที่นั่น เพชรแสร้งทำเป็นพอใจในงานที่เขาจะต้องทำ จนกว่าพวกเขาเล่าร้ายจะตายใจก่อนที่พวกนั้นจะกลับไปตีตัวอำเภอ เขาขอร้องให้ช่วยนำเงินที่เขาได้จ่ายเป็นค่าจ้างสามร้อยบาทมาให้แม่ของเขา โดยเพชรแอบเขียนปริศนาตัวเลขไว้ที่ธนบัตร ขณะนี้ตำรวจจับเหล่ามิถฉลาซีพกลุ่มนี้ได้เกือบหมดทุกคนแล้ว" (หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 96)

เพชรได้ใช้ความพยายามในการช่วยเหลือตนเองให้พ้นจากอันตราย ด้วยการเขียนปริศนาตัวเลข ตัวอักษรลงบนธนบัตร เป็นการใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้เต็มที่ก่อน จึง

ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ถ้าเพชรไม่เขียนปริศนาตัวเลข เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ไม่สามารถจับขมขยได้

จากตัวอย่างเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า คนเราควรจะใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ให้เต็มที่ ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เด็ก ๆ ที่มีความมั่นใจในตนเองก็จะสามารถเป็นที่พึ่งของตนเองได้ดีในทุกสถานการณ์

5. ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ความเพียร ละเอียด รอบคอบ ยอมรับผลของความผิด หรือความชอบที่เกิดจากการกระทำของตน และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ลักษณะที่ปรากฏ คือ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยมิต้องมีการบังคับควบคุมจากผู้อื่น มีการปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ยอมรับความผิดที่เกิดจากการกระทำของตนเองและปรับปรุงตนเองไม่ให้เกิดผลเช่นนั้นอีก ดังตัวอย่างเช่น

"นักเรียนที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการดำเนินงานในวันนี้ ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเข้มแข็ง มานี ชูใจ ดวงแก้ว สมคิดและปิติทำหน้าที่ปฎิคม พวกเขาเชื่อเชิญผู้ปกครองของเพื่อนรุ่นพี่ไปนั่งเก้าอี้ที่จัดไว้แล้วนำน้ำมาให้ดื่ม" (หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 16)

นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่

"ปิตินับสนุนให้หัวหน้าชั้นของเขาสมัครบ้าง แต่เพื่อนฝูงกลับคาดคั้นให้เขาสมัครด้วย ปิติให้ความเห็นว่าทุกคนควรแบ่งงานกันรับผิดชอบ ไม่ควรให้ใครคนใดคนหนึ่งแบกภาระความรับผิดชอบอยู่คนเดียว ตัวเขาต้องรับผิดชอบงานผู้นำเยาวชนอยู่แล้ว ปิตินับสนุนให้มานีสมัครด้วย เพื่อน ๆ ทุกคนเห็นชอบ พวกเขาจึงช่วยกันเขียนแผ่นป้ายโฆษณาความสามารถของหัวหน้าชั้นกับมานีไปติดไว้ตามที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อชักจูงให้คนอื่นเลื่อมใสศรัทธาและลงคะแนนให้"

(หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 27)

เนื้อเรื่องส่วนนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนรู้จักแบ่งงานกันทำ แบ่งงานกันรับผิดชอบ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไป

"เพื่อนคนหนึ่งชื่อ วุฒิ ออกมาสารภาพว่า เขาเป็นต้นเหตุที่ทำให้พวกนักดนตรีโรครธ เพราะเมื่อวานนี้ตอนเลิกเรียน เขาเดินผ่านหน้าบ้านหลังนั้น เห็นพวกนักดนตรีนั่งอยู่ 2-3 คน เขาจึงร้องเพลงค่า(ตัวเอง) พวกนักดนตรีโรครธ ออกมาไล่จับตัว เขาวิ่งหนีทัน ครูประจำชั้นโรครธมากที่นักเรียนไปก่อเรื่องทะเลาะวิวาท เลยนำตัวไปให้ครูใหญ่ทำโทษ แล้วอบรมไม่ให้ทำอีก เพื่อนหลายคนซุบซิบว่า เจ้าวุฒินหาที่ อยู่ดี ๆ ออกไปสารภาพ นิ่งอูบเสี้ยก็ไม่มีใครรู้ แต่เราว่าดีแะละ เขามีมโนธรรมดี" (หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 6)

วุฒิ ยอมรับถึงผลของการกระทำของตนเองที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และยอมรับความผิดที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนโดยยินยอมให้ลงโทษ

เด็ก ๆ เหล่านี้มีความรับผิดชอบมากกระทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ รู้จักแบ่งงานกันรับผิดชอบ เมื่อกระทำสิ่งที่ผิดก็ยอมรับผิดโดยไม่เกี่ยงงอน อีกทั้งยังมีความคิดที่จะปรับปรุงการทำงาน หน้าที่ความรับผิดชอบของตนให้ดีขึ้น เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

6. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ในการทำกิจกรรม ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นการรวมกำลังกาย กำลังสติปัญญา หรือกำลังทรัพย์ หรือทุก ๆ อย่างร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จ ลักษณะของจริยธรรมนี้ที่ปรากฏ คือ การช่วยกันทำงานตามกำลังความสามารถของตน ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อส่วนรวม ความรักใคร่ปรองดอง ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท ไม่อิจฉาริษยาเมื่อเพื่อนได้ดี การมีน้ำใจที่ต่อกัน เป็นต้น จริยธรรมนี้มีปรากฏในเกือบทุกบทเรียน เช่น

บทที่ 2 เรื่องคำอำลา จะเห็นความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ที่จะทำให้พิธีมอบประกาศนียบัตรดำเนินไปได้ด้วยดี

บทที่ 3 เรื่องประธานนักเรียน เพื่อนร่วมห้องของบิตและมานี ช่วยกันสนับสนุนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นช่วยเขียนป้ายบอกคุณสมบัติ นรบายการทำงานของหัวหน้าห้อง และมานีที่จะกระทำเมื่อได้รับตำแหน่งประธานนักเรียน ช่วยหาเสียงให้มีผู้สนับสนุนหัวหน้าห้องและ

มานีมากขึ้น จนในที่สุดหัวหน้าห้องก็ได้เป็นประธานนักเรียน ส่วนมานีได้ตำแหน่งรองประธานนักเรียน

บทที่ 7 เรื่องพระมหากษัตริย์คุณ เมื่อครูให้นักเรียนช่วยคัดเลือกตัวแทนอ่านทำนองเสนาะหน้าพระที่นั่ง นักเรียนก็สนับสนุนให้จันทร์เป็นตัวแทนของห้องเพื่อรับการคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนในการอ่านทำนองเสนาะถวายพระเจ้าอยู่หัว

บทที่ 8 เรื่องเพื่อนของเพชร เรื่องนี้เพื่อนๆ ของเพชรได้หาทางให้ความช่วยเหลือเพชรซึ่งตกอยู่ในอันตราย ให้กลับมาหาพ่อแม่อย่างปลอดภัย

บทที่ 13 เรื่องนักธำวที ได้เห็นความร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อให้มีข้อมูลเหตุผลที่น่าเชื่อถือ ในการนำเสนอญัตติที่ฝ่ายตนสนับสนุน

บทที่ 14 เรื่องพีชไมตรี เป็นเรื่องที่กลุ่มของบิตีไปเที่ยวน้ำตกและได้พบเพื่อนใหม่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับ ไม่มีน้ำใช้ในการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากน้ำในลำธารถูกเพื่อนบ้านทำให้น้ำแห้ง กลุ่มของบิตีจึงหาทางช่วยเหลือโดยการเอามูลสัตว์ที่เพื่อนใหม่มีไปแลกกับการปล่อยให้มีน้ำในลำธารตามปกติ เพื่อนบ้านซึ่งไม่รู้ว่าคุณทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่นก็ยินดีทำให้มีน้ำในลำธารตามเดิมและรับข้อมูลสัตว์ไว้ใช้เพื่อการเกษตรของตน

บทที่ 17 เรื่องร่วมแรงร่วมใจ เรื่องนี้มีจริยธรรมเรื่องความสามัคคีเด่นชัดที่สุด จะเห็นความพยายาม ความร่วมมือกันทำงานก่อสร้างโรงจอดรถจักรยานให้สำเร็จ เป็นความร่วมมือที่ได้จากทุกฝ่าย ทั้งจากนักเรียนที่มีจักรยานและไม่มีจักรยาน ครู รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน บางคนช่วยออกแรง บางคนช่วยแสดงความคิดเห็น บางคนช่วยกำลังทรัพย์บางคนช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน(บริการอาหาร เครื่องดื่ม) บางคนก็ช่วยเป็นสิ่งของเครื่องใช้ที่มี เป็นต้น

ตัวอย่างเหล่านี้ เป็นการร่วมมือร่วมใจ ช่วยเหลือให้งานที่รับผิดชอบหรือไม่ใช่หน้าที่ความรับผิดชอบ ให้สำเร็จตามที่ได้ตั้งใจไว้ ได้เห็นความมีน้ำใจ เห็นความรักของเพื่อนที่มี

ต่อกัน และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความสามัคคี

7. ความยึดมั่นในคุณธรรม หมายถึง ความละเอียด ความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วทุกชนิด กระทำในสิ่งที่สังคมเห็นว่าดี ลักษณะที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยได้แก่ การทำบุญ การยึดมั่นในศาสนา การประกอบอาชีพสุจริต ผู้ที่เป็นใหญ่หรือผู้ใหญ่มิหน้าที่ สอดส่องดูแลทุกข์สุขของผู้น้อยหรือลูกหลาน เมื่อพบความทุกข์ก็จัดให้หมดไป เป็นต้น ความยึดมั่นในคุณธรรมนี้มีสอดแทรกอยู่เกือบทุกบทเรียนมากบ้าง น้อยบ้างตามความเหมาะสม เช่น

บทที่ 1 น้องของปิติ เป็นการปลุกฝังให้บุตรหลานรู้จักการทำบุญ อบรมจิตใจให้ประพฤติในสิ่งที่ดี ยึดมั่นในศีลธรรม

บทที่ 2 คำอำลา การประกอบพิธีต่าง ๆ ของคนไทยจะมีพิธีทางศาสนามาเกี่ยวข้องกับ พระสงฆ์ให้โอวาทข้อคิดให้กระทำดีเพื่อความเจริญก้าวหน้าของชีวิต

บทที่ 3 ประธานนักเรียน ในการหาเสียงชี้ให้เห็นว่าไม่ควรใช้สินจ้างรางวัลเป็น สิ่งล่อใจให้เพื่อน ๆ สนับสนุน ควรใช้ความสามารถในทางที่ดีของตนให้เพื่อนเลือก

บทที่ 5 ภาษีแปลงสาร พระรถเสนเป็นผู้ที่ประพฤติดีมาตลอด เมื่อประสบภัยก็มีผู้ช่วยเหลือ ดังสุภาษิตไทยที่ว่า คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้

บทที่ 6 ขุนดาบผู้เกรียงไกร ผลของการประกอบคุณงามความดีเพื่อบ้านเมืองของ พระยาพิชัยดาบหัก คือได้รับการยกย่องสรรเสริญ

ฯลฯ

8. ความมีวินัย หมายถึงการทำงานอย่างถูกต้องตรงตามระเบียบของหมู่คณะและ ปฏิบัติหน้าที่ที่ตนควรปฏิบัติ เช่นการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน ระเบียบข้อบังคับของ สังคม(กฎหมาย) ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทยได้แก่

บทที่ 4 แรกนาขวัญ ในขณะที่มีการประกอบพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญนั้นถึงแม้จะมีประชาชนมาชมพิธีกันมากมายแต่ทั้งหมดก็อยู่กันอย่างสงบ การกระทำเช่นนี้ทำให้พิธีต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างเรียบร้อยสวยงาม เป็นที่ชื่นชมแก่ผู้พบเห็นทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

บทที่ 8 เพื่อนของเพชร เพชรไปรับจ้างล้างจานตามร้านอาหารเพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว แต่ถูกเจ้าของร้านหลอกให้ไปเฝ้าวัวควายที่เจ้าของร้านและพวกขโมยจากชาวบ้าน เพชรรู้ว่าการขโมยของผู้อื่นเป็นการกระทำที่ไม่ดี จึงคิดหาวิธีแจ้งให้ผู้อื่นทราบเพื่อจะได้นำกำลังเจ้าหน้าที่มาจับกุมไปดำเนินคดี

บทที่ 11 บันทึกของปิติ ปิติได้เล่าถึงวุฒิเพื่อนในห้องที่ได้ร้องเพลงด่านักดนตรีที่ซ้อมดนตรีเสียงดังอยู่ใกล้ ๆ ห้องเรียน ถึงแม้พวกนักดนตรีจะผิดที่รบกวนผู้อื่น แต่วุฒิก็ไม่ควรใช้วิธีร้องเพลงด่า จึงต้องถูกคุณครูทำโทษและต้องไปขอโทษนักดนตรีเหล่านั้นด้วย

นอกจากนี้จากภาพที่ปรากฏจะเห็นการแต่งกายของนักเรียน ว่าไม่มีใครสวมเครื่องแต่งกายผิดระเบียบ นักเรียนชายตัดผมสั้น เหมือนกันทั้งโรงเรียน นักเรียนหญิงก็ตัดผมสั้นเช่นเดียวกัน ยกเว้นมาคนเดียวที่ไว้ผมยาวแต่ก็รวบผมและผูกโบว์ซึ่งดูเรียบร้อยดี นักเรียนของโรงเรียนนี้ไม่ค่อยมีการกระทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน แสดงให้เห็นถึงความมีวินัยและการเคารพเชื่อฟังคำสั่ง และคำสอนของครูนั่นเอง

9. ความรักชาติ ในเรื่องนี้มีความหมายรวมถึงความรักในสถาบันศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วย เป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและสำนึกอันดีงามที่จะช่วยส่งเสริมความเจริญของประเทศ มีความศรัทธาต่อศาสนา ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี มีความรักดีต่อพระมหากษัตริย์ ถวายการอารักขาและพร้อมใจกับปฏิบัติตามพระราชประสงค์ อันมุ่งให้เกิดความเจริญและความสงบเรียบร้อยแก่บ้านเมือง

รอยเฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์ มีการกล่าวถึงอยู่ในเรื่องแรกนาขวัญ พระมหากษัตริย์คุณ เรื่องขุนดาบผู้เกรียงไกร

เรื่องแรกนาขวัญ เป็นพระมหากษัตริย์คุณของพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงประกอบพิธีจรด-
พระนังคัลแรกนาขวัญ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ราษฎรที่มีใจรักในการเกษตร ทำให้เกษตรกรมี
กำลังใจในการประกอบอาชีพมากขึ้น เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรและช่วยให้เกิดความเจริญ
ก้าวหน้าทางเศรษฐกิจแก่ประเทศ

เรื่องพระมหากษัตริย์คุณเป็นเรื่องที่ทรงพระกรุณาธิคุณเป็นคุณไข้นพระบรมราชา-
นุเคราะห์ เข้ารับการผ่าตัดขาที่ลีบเนื่องจากการตกต้นไม้จนหายเป็นปกติ ทำให้นักเรียน ครู
และผู้ปกครองที่ทราบเรื่องต่างทราบซึ่งในพระมหากษัตริย์คุณที่มีต่อราษฎร ยิ่งเพิ่มความ
จงรักภักดีมากขึ้น

เรื่องขุนดาบผู้เกรียงไกร แสดงถึงความจงรักภักดีของทหารที่มีต่อพระมหากษัตริย์และ
บ้านเมือง ที่ถือว่าการต่อสู้พลีชีพเพื่อประเทศ ปกป้องพระมหากษัตริย์จากข้าศึกเป็นสิ่งที่ทหาร
ควรกระทำ และทำที่สุดผลจากการจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ และพระมหากษัตริย์นอกจาก
จะปกป้องประเทศชาติได้แล้วยังได้รับการยกย่องจากคนทั่วไปอีกด้วย

ความศรัทธาต่อสถาบันศาสนา ได้แก่การปฏิบัติตามคำสอน ข้อบัญญัติหรือหลักปฏิบัติของ
ศาสนา ทำนุบำรุงศาสนาโดยการบริจาคทรัพย์ ทำบุญตักบาตร ช่วยเผยแผ่ศาสนา เช่น

เรื่องน้องของบิณฑิ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับวัด พอถึงวันพระ
ชาวบ้านก็พากันไปทำบุญเลี้ยงพระที่วัด ตอนบ่ายก็อยู่ฟังเทศน์ฟังธรรม

เรื่องคำอ้อลา เรื่องทางชีวิต หลังจากเสร็จพิธีรับประกาศนียบัตรแล้ว ครูใหญ่ได้นำ
นักเรียนไปกราบนมัสการเจ้าอาวาสวัดที่อยู่ใกล้โรงเรียน รับการประพรมน้ำมนต์ รับโอวาท
ข้อคิดต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับวัด

เรื่องแรกนาขวัญ แสดงให้เห็นว่าการประกอบพิธีต่าง ๆ ของไทย ไม่ว่าจะเป็นพิธี
ของราษฎร ของทางราชการ ของพระเจ้าอยู่หัวก็ผูกพันกับศาสนาพุทธด้วยกันทั้งสิ้น

จริยธรรมที่ควรส่งเสริม นอกจาก 9 ประการที่กล่าวมาแล้วยังมีจริยธรรมที่น่าเสนอ
ได้เด่นชัดอีก ๒ ได้แก่

10. ความกตัญญูตเวที หมายถึง สำนึกในความช่วยเหลือที่ทำความแก่ตนแม้เพียงเล็กน้อย และตอบแทนบุญคุณโดยการแสดงออกทั้งการกระทำและคำพูด ลักษณะของการมีความกตัญญูที่แสดงออกได้แก่ การช่วยเหลือเลี้ยงดู แบ่งเบาภาระของผู้มีพระคุณ เชื่อฟังคำสั่งสอน ตอบแทนบุญคุณด้วยการกระทำต่าง ๆ เช่น

"ปิติเลี้ยงหมูแทนยาย...บางครั้งพ่อแม่ก็วานเขาทำธุระต่าง ๆ ใ้...ปิติรับภาระคอยดูแลเอาใจใส่น้องแทนยาย พ่อ แม่และพี่ เขาพยายามทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดี ฝึกใ้ น้องรู้จักช่วยตนเอง และช่วยทำงานง่าย ๆ ใ้" (หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 1-2)

การตอบแทนคุณของพ่อแม่ด้วยการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระการทำงาน เคารพเชื่อฟัง

"พระรตเสนรักแม่มากกว่านางเมรี พระรตเสนเป็นคนกตัญญู จึงจำเป็นต้องขรมยห่อดวงตาไปใ้แม่และป้า เพื่อแก้ไขใ้แม่และป้ามองเห็นใ้ดังเดิม"

(หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 56)

พระรตเสนพยายามหาทางใ้ความช่วยเหลือแม่และป้า ซึ่งเป็นผู้มีพระคุณแก่ตนด้วยการแก้ไขใ้หายจากการตาบอด

"ผมจำใ้ใจอยู่เสมอว่าเราเป็นคนจน ไม่เคยลืมตัวเลย แต่ผมใ้มอยากใ้แม่ทำงานหนัก ใ้แม่ทำกับข้าวและทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่กับบ้านก็พอแล้ว...เพชรแม่ใ้ใจที่แม่ใ้ลูกอย่างเจ้า เจ้ารักพ่อ รักแม่และน้อง ๆ ทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีของน้อง ช่วยพ่อแม่ทำงานหาเงินตัวเป็นเกลียว" (หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 2 หน้า 148)

ความกตัญญูของเพชร คือ ความรักที่มีใ้พ่อแม่ ช่วยพ่อแม่ทำงาน และการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่น้อง

11. ความเมตตากรุณา หมายถึง เป็นความปรารถนาใ้ต้องการใ้ผู้อื่นเป็นสุข ช่วยปลดเปลื้องความทุกข์ของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือด้วยกำลังทรัพย์ สติปัญญา สิ่งของใ้

มีอยู่ หรือช่วยด้านจิตใจ ความเสียสละไม่รลภอยากได้ของจากผู้อื่น มีน้ำใจเอื้อเพื่อหยิบยื่นความสุขให้เพื่อน เช่น

เรื่องพระมหากษัตริย์ จันทรได้รับเลือกให้เป็นผู้อ่านทำนองเสนาะหน้าพระที่นั่ง แต่จันทรคิดว่าตัวเองไม่มีความเหมาะสมเพราะสภาพร่างกายไม่สมบูรณ์รอบ ขูใจจึงได้บอกรับว่า ไม่ มีใครจริงเกียรรูปร่างของจันทรมีแต่คนเห็นใจสงสารที่จันทรมีสภาพร่างกาย เช่นนี้มากกว่า คำบอกรับของขูใจทำให้จันทรมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นั่นคือขูใจมีความเมตตาต่อจันทรที่กำลังมีความทุกข์ใจ อันเนื่องมาจากความไม่สมบูรณ์ของร่างกาย

เรื่องเพื่อนของเพชร เมื่อลุงและป้าของวีระรู้ว่าเพชรหายไปจากบ้าน ก็รีบกับเจ้าหน้าที่ช่วยกันสืบหา เพื่อน ๆ ของเพชรก็เช่นกันต่างก็ช่วยกันตามกำลังความสามารถ ตอนนี้แสดงถึงความต้องการให้พ่อแม่ของเพชรมีความสุข ด้วยการพยายามทุกวิถีทางที่จะตามหาเพชรให้พบ

เรื่องสังข์ศิลป์ชัย นิพัทธ์เพื่อนคนหนึ่งของมานีมีปัญหาไม่สบายใจที่พ่อแม่หย่าร้างแยกกันอยู่ มานีได้นำหนังสือเรื่องสังข์ศิลป์ชัยมาให้อ่าน และทำให้นิพัทธ์ได้ความคิดที่จะทำให้อ่าน และแม่กลับมาคืนดีกัน ความช่วยเหลือของขูใจทำให้ความทุกข์ของนิพัทธ์หมดไป เป็นการช่วยให้นิพัทธ์คลายความทุกข์ใจ เรื่องพ่อแม่แยกทางกัน

เรื่อง พิฆเนตร เรื่องนี้ทำให้รู้ว่าการมีน้ำใจเอื้อเพื่อต่อกัน ก่อให้เกิดความสุข ถ้าการกระทำของตนทำให้ผู้อื่นเกิดทุกข์ก็ปรับปรุงความประพฤตินั้นเสีย การปลุกพิฆทั่วยไปใช้น้ำรดเพื่อให้พิฆงอกงาม สำหรับพิฆเนตรใช้น้ำใจจากหัวใจช่วยกันรด ยังมีพิฆเนตรมากการเบียดเบียนกันในสังคมก็จะหมดไปเราก็จะอยู่กันอย่างสงบสุข เรื่องนี้กลุ่มของมานีได้ช่วยเหลือพัฒนาที่กำลังทุกข์ใจเรื่องพ่อป่วย และน้ำในลำธารที่ใช้สำหรับทำไร่และเลี้ยงสัตว์ถูกเพื่อนบ้านกักไว้ใช้ เป็นการช่วยเหลือด้วยสติปัญญา คิดหาวิธีทำให้น้ำในลำธารกลับมามีน้ำอีกครั้ง

เรื่องร่วมแรงร่วมใจ แสดงถึงความเสียสละกำลังกายกำลังสติปัญญาของเด็กนักเรียนที่จะสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ถ้าคนในประเทศคิดและกระทำเพื่อส่วนรวม เช่น

เดียวกับเด็กนักเรียนเหล่านี้ ประเทศไทยของเราคงจะเจริญก้าวหน้าอย่างแน่นอน

เรื่อง ทางชีวิต เมื่ออาของชูใจ ซึ่งเป็นหัวหน้าแรงสำคัญในการหารายได้เลี้ยงครอบครัว ประสบอุบัติเหตุ ชูใจและยายจึงต้องช่วยกันทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัวและช่วยรักษาอาเพื่อนบ้าน เพื่อนักเรียนก็พากันให้ความช่วยเหลือ เช่น ลุงของวีระก็ส่งกล้วย มะพร้าว ใบตองมาให้ มานีแบ่งไข่ไก่ ผักสวนครัวมาให้ ปิตินำปลานิลและผักในไร่มาให้ เพชรไม่มีของมาให้แต่ก็ช่วยทำงานชูดมะพร้าว หาบขนมไปฝากขายตามร้านค้า จันทร์ก็รับขายขนมให้ รอดยไม่หักค่าใช้จ่าย คนเหล่านี้มีความเมตตาสงสารที่ย่าของชูใจอายุมากแล้วก็ต้องมาทำขนมขายเพื่อเลี้ยงครอบครัว ชูใจซึ่งยังเด็กก็ต้องช่วยเหลียวทำงาน เรื่องนี้มีการเสียสละทั้งกำลังกาย (เพชรช่วยชูดมะพร้าว เอาขนมไปส่งตามร้าน) กำลังทรัพย์สิน (บ้านปิตินำมานี ลุงของวีระนำสิ่งของมาให้)

จริยธรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้เป็นจริยธรรมที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในจิตใจของคนทุกคนในสังคม รอดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต จะทำให้ประเทศไทยนอกจากจะมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแล้วก็มีความเจริญอกงามทางจิตใจด้วย ดังคำกล่าวของครูใหญ่ที่กล่าวไว้ในเรื่อง ร่วมแรงร่วมใจว่า

" ครูของแสดงความยินดีกับนักเรียนทุกคนช่วยกันคิดและช่วยกันทำที่จอตลอดจักรยานจนสำเร็จเรียบร้อย ครูทุกคนมีความภูมิใจในนักเรียนเป็นอันมาก เพราะได้เห็นความคิดอันเป็นประโยชน์ ความตั้งใจอันแน่วแน่ และความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจจนงานสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี งานชิ้นนี้เป็นนิมิตอันดีว่า นักเรียนทั้งหลายเป็นบุคคลที่จะเป็นกำลังสำคัญของสังคมและของชาติบ้านเมืองได้อย่างสมบูรณ์ เริ่มต้นด้วยการรู้จักคิดหาทางแก้ปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางความผาสุกของตนและสังคม จากนั้นก็รู้จักวางแผนทำงานร่วมกัน แบ่งปันหน้าที่รับผิดชอบตามกำลังความสามารถของคนแต่ละคน แล้วลงมือทำงานตามที่ตกลงกันไว้ด้วยความตั้งใจ อุตทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากและความเหน็ดเหนื่อย ไม่เกียจฉอน จนงานสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมาย ขอให้พวกเธอทั้งหลายรับทราบไว้ด้วยว่า ผู้ใหญ่ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองของเธอ ครูบาอาจารย์ที่ยืนพร้อมหน้ากันอยู่ ณ ที่นี้ ประชาชนในชุมชนแห่งนี้ ข้าราชการในอำเภอนี้ ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่ได้รับทราบความสามารถของพวกเธอ ย่อม

เกิดความปีติปราชัยและภูมิใจงานพวกเธอเป็นอย่างดี ผู้ใหญ่ทั้งหลายนั้นนับวันแต่จะ
 ร่วงโรยสับสลายไปจากโลก ผู้เกิดมาภายหลังย่อมต้องรับช่วงภารกิจต่าง ๆ ไปจนถึงความ
 เป็นชาติบ้านเมืองสืบต่อกันไป เมื่อได้เห็นเด็กรุ่นหลังมีความคิดและน้ำใจดีน่าใจ เช่นนี้ ผู้ใหญ่ก็
 มีความสุข มีความหวังว่าชาติไทยของเรา จะมีแต่ความเจริญวัฒนาถาวรชั่วกัลปาวสาน ใน
 นามของครูทั้งโรงเรียน ครูขอขอบใจที่เธอเป็นกระจกส่องให้พวกครูเห็นผลของความรักและ
 ความตั้งใจที่ได้พยายามสั่งสอนอบรมพวกเธอให้เป็นคนดีเสมอมา และขออวยพรให้พวกเธอ
 ทุกคนคิดและกระทำความดีเป็นผลสำเร็จ เช่นนี้ทุกครึ่งไป "

พฤติกรรมที่ตรงข้ามกับจริยธรรมที่ควรส่งเสริม ให้เด็กและเยาวชนประพฤติปฏิบัติที่
 เด่นชัดที่สุด และได้นำเสนออยู่ในเนื้อหาบทเรียนมีเพียงชนิดเดียว คือ การออกตัณญา

การออกตัณญา หมายถึง การไม่ตอบแทนบุญคุณ การลบหลู่ ไม่ช่วยกิจการ ไม่เชื่อฟัง
 คำสั่งสอนของผู้มีพระคุณ และตีตนเสมอผู้มีพระคุณหรือผู้ที่มีอาวุโสมากกว่าตน หนังสือเรียน
 นำเสนอในเรื่อง ศีกทรพี เนื้อเรื่องย่อคือ

ยักษ์นนทกาล มีหน้าที่เฝ้าประตูกำแพงชั้นในวิมานของพระอิศวร พบเห็นนางฟ้าก็ชอบ
 อยากได้เป็นคู่จึงได้เที่ยวพาราสี แต่การกระทำเช่นนี้ถือเป็นความผิดที่ร้ายแรง นางฟ้าได้ทูล
 ฟ้องพระอิศวร พระองค์จึงลงโทษให้ไปเกิดเป็นกระบือชื่อทรพา และจะตายด้วยฝีมือลูกของ
 ตนที่ชื่อทรพี หลังจากนั้นจึงจะกลับมาทำหน้าที่เฝ้าประตูใหม่ เมื่อไปเกิดเป็นทรพาก็หิวเกรง
 จะเสียชีวิตด้วยลูกดังนั้นเมื่อกระบือในฝูงตัวใดมีลูกเป็นตัวผู้ ทรพาก็จะฆ่าเสียทั้งหมด ต่อมา
 กระบือสาวตัวหนึ่งมีลูกเกรงว่าลูกจะถูกฆ่าก็หลบออกจากฝูงไปคลอดลูกเป็นตัวผู้ ชื่อทรพีอยู่ใน
 ถ้ำ แล้วเล่าความจริงที่ไม่อาจอยู่ดูแลลูกได้เพราะถ้าพ่อรู้ก็จะถูกฆ่า และได้ฝากฝังลูกกับ
 เทวดาที่รักษาถ้ำให้ช่วยปกป้องดูแลลูกให้ด้วย เทวดาทิ้งหกได้ฟังจึงช่วยกันป้องกันที่เขา 2
 ข้าง และเท่าทั้งสี่ ต่อมาเมื่อทรพีเติบโตขึ้นได้พบกับทรพาผู้เป็นพ่อ จึงต่อว่าที่พ่อฆ่าลูกของ
 ตัวเอง จึงทำให้ต่อสู้และทรพีได้ชัยชนะฆ่าพ่อตัวเองได้ หลังจากนั้นแล้วด้วยความสีกคนอง
 คิดว่าตัวเองเก่งกล้าได้ไปทำหาย เทวดารักษาป่าและภูเขามาให้มาต่อสู้กับตน เทวดาเหล่านั้น
 กลัวว่าถ้ำสู้แพ้จะอับอายเลยบอกให้ทรพีไปทำพระอิศวร พระอิศวรเห็นว่า ทรพีหรือหวังคิดว่า
 ตัวเองเก่งกล้าที่ฆ่าทรพาพ่อตัวเองได้ ถ้าสู้กับพระองค์แล้วพระอิศวรชนะก็จะกลายเป็นว่า

พระอิสวรรังแกผู้อ่อนแอ แต่เห็นว่าทรพาทต้องการต่อสู้จึงให้ไปสู้กับพาลี และสาปให้แพพาลี จากนั้นทรพาก็เดินทางไปสู้กับพาลีสู้กันเป็นเวลานานก็ไม่รู้แพ้รู้ชนะ พาลีจึงล่อให้ทรพไปต่อสู้กันในวันถัดมาและรู้ว่าที่สู้ไม่ชนะทรพเพราะทรพมีเทวดาช่วยคุ้มครองอยู่ พาลีจึงใช้อุบายถามทรพที่ว่าเก่งเองหรือมีใครช่วย ทรพก็กล่าวว่าตัวเองเป็นผู้มีความสามารถมิได้อาศัยความช่วยเหลือจากผู้ใด เทวดาก็คอยช่วยเหลือจึงไม่ยอมช่วยอีกต่อไปและทรพก็ถูกพาลีฆ่าตาย

ลักษณะที่แสดงออกเด่นชัดได้แก่ การไม่ตอบแทนบุญคุณพ่อที่ได้ให้กำเนิด(ที่จำเป็นต้องฆ่าลูกเพราะถูกพระอิสวรสाप) และยังมีพ่อด้วย การลบหลู่เทวดาที่ช่วยปกป้องรักษาให้ปลอดภัยตลอดมา ไม่เคารพผู้ใหญ่ ผู้มีอาวุโสมากกว่า เช่น เทวดารักษาป่าเขา แม้กระทั่งพระอิสวรก็ไม่เว้น ซึ่งตอนท้ายของบทเรียนได้มีการพูดคุยถึงการกระทำของทรพว่าเป็นสิ่งดีหรือไม่ สมควรมีผู้เอาอย่างหรือไม่ ในเรื่องนี้เป็นกรณีนำเสนอถึงจริยธรรมที่ไม่ควรปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติจะได้ชื่อว่าเป็นคนไม่ดี ดังคำพูดของวีระที่ว่า

"นี่แหละ เป็นอุทาหรณ์ คนอกตัญญูเป็นคนไม่ดี ไม่เพียงแต่มนุษย์เท่านั้นที่รังเกียจเกลียดชัง ทูตาก็เกลียดชังและสาปแช่ง พวกเราต้องไม่เป็นลูกทรพ และไม่เป็นทรพต่อแผ่นดินไทยด้วยนะ ถ้าเป็นเมื่อไร ก็เกิดความหายนะ เมื่อนั้น"

หนังสือการ์ตูน

สื่อประเภทนี้ใช้ภาพและคำสนทนาเป็นหลักในการถ่ายทอดความหมายจริยธรรม สร้างความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องราว เหตุการณ์ที่ต่อเนื่องที่มีความหมายจริยธรรมซ่อนอยู่ ส่วนบทบรรยายเป็นการอธิบายคำศัพท์ อธิบายรายละเอียดของเรื่องราว สถานที่ หรือเล่าเหตุการณ์ แต่ไม่ค่อยปรากฏความหมายจริยธรรมมากนัก นอกจากนี้บางจริยธรรมจะแสดงผ่านพฤติกรรมของตัวละคร ให้ผู้อ่านพิจารณาว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ดีหรือไม่ หรือมีจริยธรรมประเภทใดอยู่บ้าง

- จริยธรรมที่ควรส่งเสริม
- พฤติกรรมที่ตรงข้ามกับจริยธรรมที่ควรส่งเสริม

จริยธรรมประเภทที่ควรส่งเสริม ที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูน เรื่องโดเรมอน เรื่อง ทรากอนบอล Z เรื่องทรากอนเควส์ท์ เรื่องโรทาร์โร่ และเรื่องคำสาปพารท์ มีดังนี้

1. ความขยันหมั่นเพียร หมายถึงความมุ่งมั่นที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จดังหวัง โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขวางกั้น ถึงแม้อุปสรรคนั้นจะคือ ความตายก็ตาม ลักษณะที่แสดง ออกได้แก่ความพยายามฝึกซ้อม พัฒนาฝีมือ ความสามารถของตนให้ก้าวหน้ามากขึ้นโดยไม่ เกียจคร้าน เป็นความเพียรพยายามที่จะต่อสู้เอาชนะศัตรู จริยธรรมนี้มีปรากฏมากในการ์ตูน ประเภทต่อสู้ผจญภัย เช่น ทรากอนบอล Z ทรากอนเควส์ท์ โรทาร์โร่ เป็นต้น

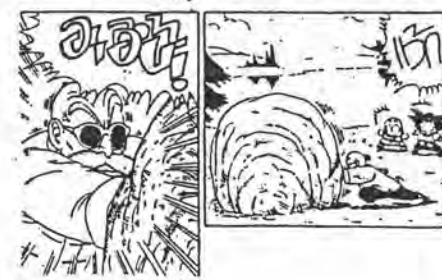
468

470

469

471

32 ... 33

33 ... 34

34 ... 35

35

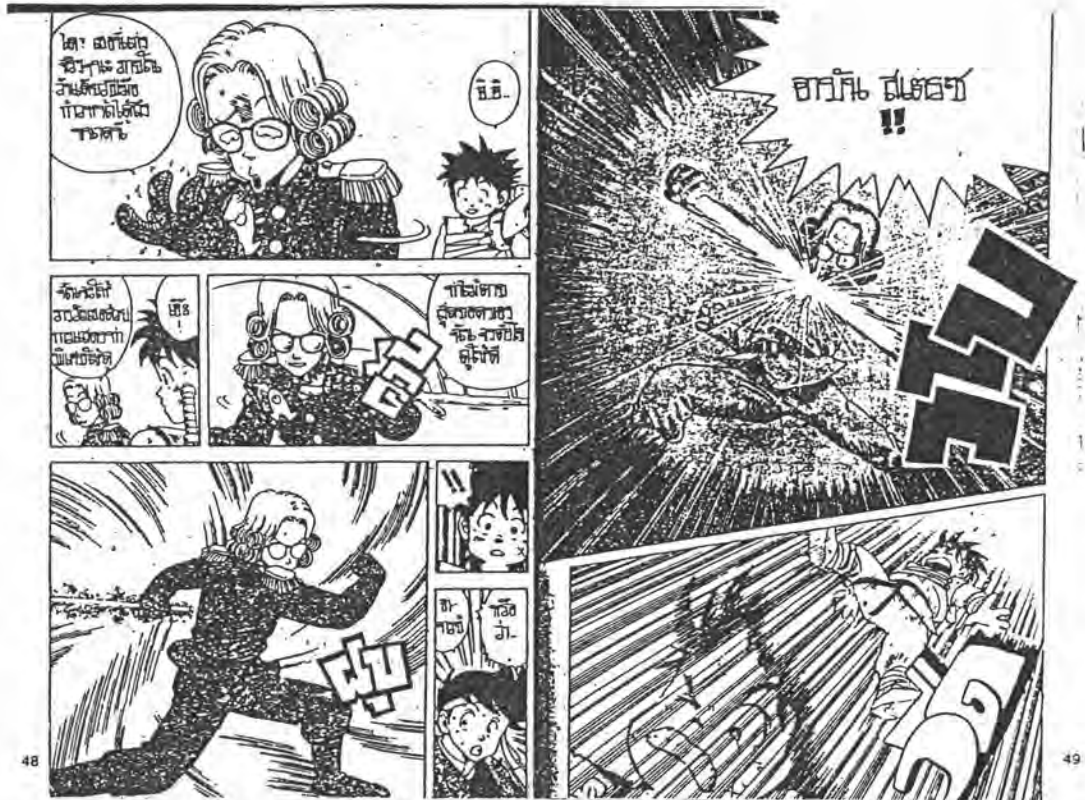

ความพยายามของไอศ คล้ายคลึงกับความพยายามที่ห้องคองมี เป็นความพยายามที่จะฝึกฝนให้ตนเองมีความสามารถเพิ่มขึ้น โดยไม่ท้อแท้ ไม่เกียจคร้านในการฝึก เอาใจใส่มุ่งมั่นให้การฝึกฝนนั้นมีประสิทธิภาพ

ในเรื่องระดมคน โจนบิตะคิดว่าเป็นการไม่ยุติธรรม ที่มนุษย์เรามีความสามารถไม่เท่าเทียมกัน คนที่อ่อนแอหรือความสามารถน้อยก็ควรจะมีความสามารถเท่ากับผู้อื่น จึงคิดให้ทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน จึงขอร้องให้ระดมคนช่วยใช้ เครื่องมือที่มีในกระเป๋าน้ำทองทำให้ทุกคนมีความเสมอภาคกันโดยให้ตัวเองเป็นบรรทัดฐาน ผลปรากฏว่าโจนบิตะเห็นว่าการทำเช่นนั้นก็ให้เกิดความยุ่งยากในสังคม ผู้คนต่างพากันจี้เกียจ ไม่มีความสามารถชอบนอนกลางวัน ไม่ยอมทำงาน ก็แสดงความรับผิดชอบโดยขอให้ระดมคนแก้ไขให้กลับสู่สภาพเดิม เป็นการแสดงความรับผิดชอบเมื่อรู้ว่าตนได้กระทำการสิ่งที่ไม่ดี

ตอน : ระมัดระวังความเสื่ออากาศ

190.

192

ไดรอสอน (รวมเล่ม)

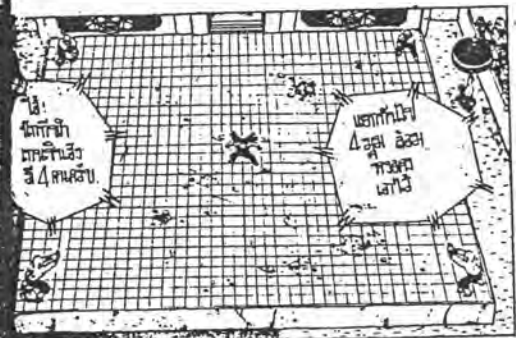
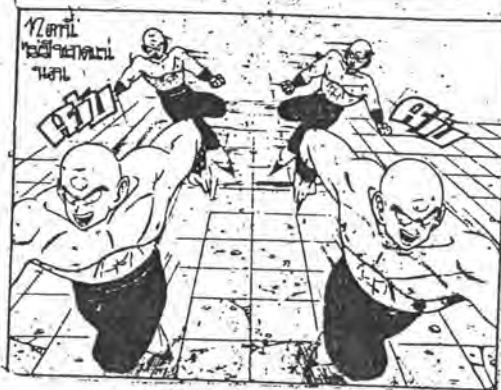
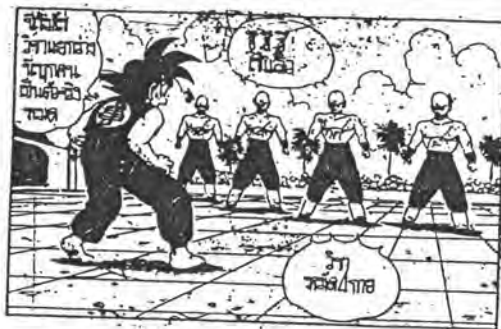
ไดรอสอน (รวมเล่ม) 25

193

เรื่องดรากอนเควสท์ ไคคล้าต่อสู้กับครีอกริคไคล์ ซึ่งมีกำลังกายและเวทมนต์มากกว่า
 จนตัวเองเกือบจะตาย แต่เมื่อเห็นผู้มีพระคุณเพื่อนถูกครีอกริคไคล์ทำร้ายก็ต้องการช่วยเหลือ
 รอยใช้ความสามารถของตนทั้งหมดที่มีอยู่ แสดงว่า ไคมีทั้งความกล้าหาญ ความเชื่อมั่น
 ในตนเองที่จะเอาชนะคู่ต่อสู้ให้ได้

แต่ทำไม
ซากศพกลับ
ฟื้นชีพ...

ๆ...
ทำไม
ไม่ฟื้น
ชีพ...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

...เฮ้!!
ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

แต่...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

ทำไม...
ทำไม...
ทำไม...!!

5. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ช่วยเหลือกัน
 กระทำกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักแพ้ รู้จักชนะ แสดง
 ความยินดีกับผู้อื่นด้วยใจจริง เมื่อแพ้ก็ยอมรับความพ่ายแพ้ด้วยดี และมีน้ำใจให้แก่กันรดย
 เฉพาะบุคคลที่เป็นเพื่อน ถ้าเพื่อนเดือดร้อนก็พร้อมที่จะช่วยเหลือแม้จะต้องเอาชีวิตเข้าแลก
 ตัวอย่างของความสามัคคี มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีน้ำใจให้กับเพื่อน การมีเพื่อนที่ดีได้แก่

เรื่องดรากอนบอล ในตอนที่ยามูชาประลองยุทธกับพระเจ้าซึ่งอาศัยร่างของผู้อื่นมา
 ปราบกฏ ผลการประลองปรากฏว่าพระเจ้าชนะยามูชา ยามูชายอมรับความพ่ายแพ้ของตน
 และแสดงความยินดีกับผู้อื่นด้วยใจจริง

เรื่อง โจรเรมอน โจนิตะ และเพื่อน ๆ พร้อมด้วยโจรเรมอนได้เดินทางไปตลาดนัด
 อาดรรพ์ ไปช่วยเหลือนุ้ยสุนัขกอบกู้บ้านเมือง จะได้เห็นความร่วมมือร่วมใจพยายาม
 ช่วยกัน ช่วยเหลือเพื่อน ด้วยการช่วยกันทำให้หัวใจของหุ่นสุนัขขยับได้ เพื่อจะได้ต่อสู้กับ
 พวกกบฏ และบ้านเมืองก็จะกลับมาสงบสุขอีกครั้ง

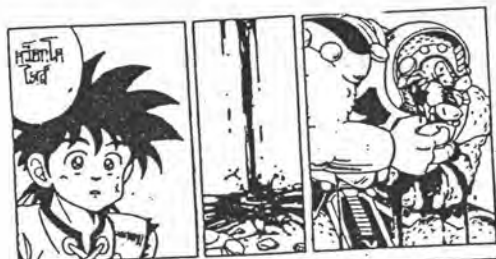

เรื่องดรากอนควอสท์ อีกตอนหนึ่งที่ครีโอกิโดลด์ต่อสู้กับไวดแล้วพ่ายแพ้ต่อไวด ภายหลังกลับตัวได้ก็มาช่วยเหลือไวดและเพื่อน ๆ ต่อสู้กับเหล่าปีศาจ เพราะเห็นว่ามนุษย์นั้นเมื่อนำใจให้แกกัน เมื่อเพื่อนมีทุกข์ก็ร่วมพญความทุกข์ด้วย เมื่อเพื่อนมีความสุขเราก็พลอยมีความสุขไปด้วย ในตอนนั้นนอกจากจะเห็นความมีน้ำใจแล้ว ยังเห็นความสามัคคีช่วยเหลือกันในการต่อสู้เอาชนะศัตรู

7. ความรักชาติ รักพระมหากษัตริย์ รักผู้นำ หมายถึง ความรู้สึกจงรักภักดีต่อผู้นำ
 ของตน ความต้องการให้กลุ่ม บ้านเมือง ประเทศของตนมีอำนาจสามารถดำรงอยู่ได้ตราบนาน
 เท้านาน ความจงรักภักดีที่นำเสนอในการ์ตูนส่วนใหญ่จะเป็นความจงรักภักดีที่มีต่อหัวหน้า
 หรือผู้นำที่ใกล้ชิดกับตน มากกว่าจะเป็นความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ คงมีเพียงเรื่อง
 คำสาปพาโรห์ที่นำเสนอคุณธรรมนี้มากที่สุด ทั้งความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ พระมหากษัตริย์
 ความเชื่อในศาสนาเทพเจ้าที่นับถือ ความรู้สึกลักษณะ เช่นนี้ในปัจจุบันของประเทศญี่ปุ่นมีอยู่
 เฉพาะชนกลุ่มหนึ่งเท่านั้น เป็นการแสวงหาความหมายเรื่องของอดีตด้วยการย้อนยุคไป
 เหมือนในอดีตทุกอย่าง แต่เป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์อย่างผิวเผินเพื่อรำลึกถึงสิ่งที่ไม่มีแล้ว
 เช่น ยุคหลังสมัยใหม่ (Postmodern) ที่มีการสร้างของเลียนแบบของเก่า เพื่อให้เห็นว่า
 เป็นของเก่า แต่ไม่คำนึงถึงเรื่องอายุหรือคุณค่าอื่น ตัวอย่างของความรักชาติที่ปรากฏใน
 หนังสือการ์ตูนได้แก่

เรื่องคำสาปพาโรห์ เป็นเรื่องที่แสดงถึงความจงรักภักดีของราชบุตร ทหาร ข้าพราช
 บริหารที่มีต่อพระมหากษัตริย์ ราชนี เชื่อพระวงศ์ ทั้งในเรื่องความชื่นชมยินดีที่ได้เห็นความ
 สุขเกิดขึ้นในราชสำนัก ความเคารพเชื่อฟังคำสั่ง แม้คำสั่งนั้นจะเป็นอันตรายต่อชีวิตตนเอง
 การถวายการรักษาเมื่อพระมหากษัตริย์ ราชนี อยู่ในอันตราย ฯลฯ ตัวอย่างที่นำเสนอเป็น
 ตอนที่แคโรลราชนีแห่งเมมphisซึ่งคนอียิปต์ถือว่าเป็นเทพธิดาแห่งไนล์เสด็จกลับอียิปต์หลังจาก
 ถูกพระนางไอซิสและราค์ซจับตัวไป จะเห็นความชื่นชมยินดีที่เหล่าพสกนิกรมีต่อสถาบันกษัตริย์

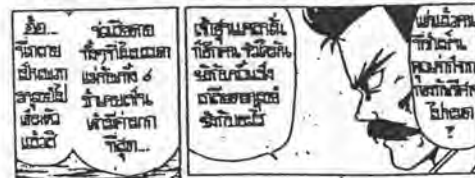

เรื่องครากอนควสท์ ครีอกโรคโด้เดิมเลยจรรักภักดีต่อจอมราชาปีศาจ ไม่ว่าจะม
 ราชาบีสางจะช่วยให้ไปทำอะไร ช่างมนุษย์ ทำลายบ้านเมือง ฯลฯ ก็จะทำตามทั้งสิ้น โครท
 เป็นศัตรูกับจอมราชาปีศาจก็ถือว่าเป็นศัตรูของตนด้วย ต่อมากลับตัวได้หลังจากการต่อสู้กับ
 ใด เห็นความกตัญญูของใดที่มีต่อปู่ที่เลี้ยงมา เห็นความรักระหว่างเพื่อน ความต้องการ
 ปกป้องผู้อ่อนแอของกลุ่มใดและเพื่อน ๆ ทำให้ครีอกโรคโด้เปลี่ยนมาจรรักภักดีช่วยเหลือ
 มนุษย์รายใหม่หวังสิ่งตอบแทน และปกป้องด้วยชีวิต

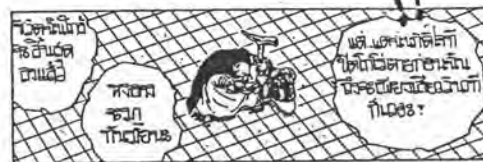

8. ความกตัญญู หมายถึง ความสำนึกในความช่วยเหลือของผู้ที่ทำความแก่ตน แม้สิ่งที่ได้กระทำจะมีเพียงน้อยนิดก็ตาม และพยายามตอบแทนผู้มีพระคุณด้วยการกระทำ คำพูด ที่ทำให้ผู้มีพระคุณเหล่านั้นมีความสุข ลักษณะของความกตัญญูปรากฏชัดอยู่ในเรื่อง ดรากอนบอล Z และดรากอนเควสท์ ดังนี้

เรื่องดรากอนบอล ปีตรกรร (ตอนแรกเป็นผู้ต้องการทำลายโลกต่อมาเปลี่ยนนิสัย กลับมาเป็นฝ่ายหงอคง) ชวนนำหงอคงลูกของหงอคงไปฝึกสอนในช่วงระยะเวลา 1 ปี เมื่อกลับมาอยู่กลับมายุ่งกับหงอคง เกิดต่อสู้กับลูกน้องของเบจิต้าหงอคงได้รับอันตราย ปีตรกรรเข้าช่วยเหลือจนในที่สุดตัวเองตาย ต่อมากลุ่มของหงอคงจะเดินทางไปดาวนาแม็กเพื่อนำดรากอนบอลมาชุบชีวิตผู้ที่ตายจากการต่อสู้ หงอคงขอไปด้วยเพื่อช่วยนำดรากอนบอลกลับมาชุบชีวิตปีตรกรร แสดงถึงความกตัญญูที่มีต่อปีตรกรรได้เป็นอาจารย์ฝึกสอนการต่อสู้ให้และยังช่วยชีวิตของหงอคงด้วย

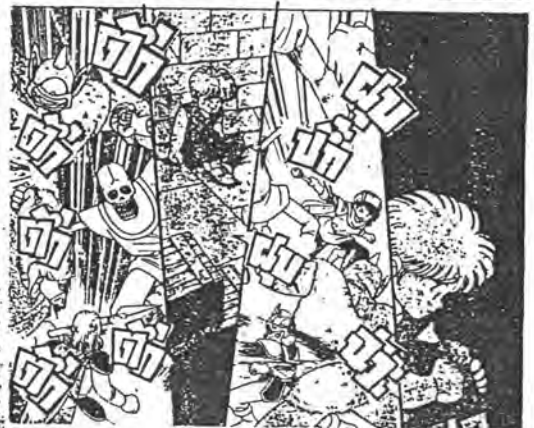

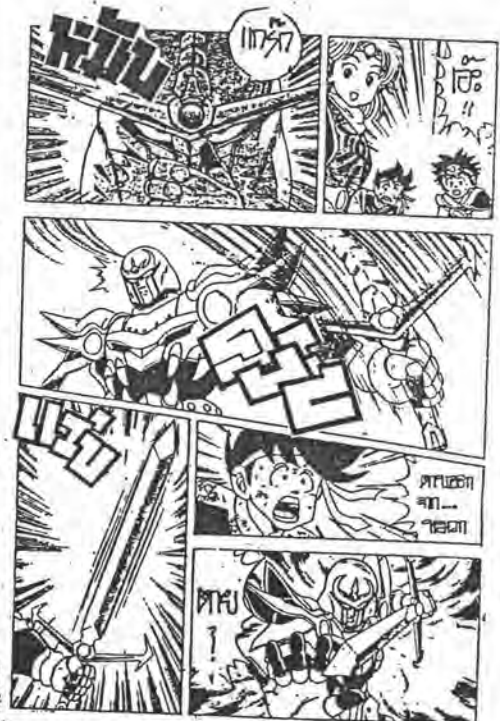
ภาพก่อนหน้า เล่ม 2

เรื่องดรากอนเควสท์ ฮุนเคลมมีความกตัญญูต่อบารุทส(ทหารยามเฝ้าประตูของจอมราชาปีศาจ)ที่ได้เก็บตนมาเลี้ยงเป็นลูก ำให้การดูแลทุกอย่างเหมือนว่าเป็นพ่อ เมื่อบารุทสตายลงฮุนเคลซึ่งเข้าใจผิดว่าอาจารย์อับันเป็นผู้ฆ่าบารุทส จึงพยายามหาทางแก้แค้นโดย การเข้าเป็นพวกเดียวกับจอมราชาปีศาจ และทำร้ายพวกของอาจารย์อับัน

ดรากอนเควสท์ | 577

9. ความเมตตากรุณา หมายถึง ความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข ด้วยการกระทำ
 ของตน ไม่ว่าจะ เป็นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละสิ่งที่ตนมีให้กับผู้อื่น สิ่งที่สละให้อาจ
 จะมีทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์สิ่งของ ลักษณะของจริยธรรมนี้ที่ปรากฏในหนังสือ
 การ์ตูนที่ได้ศึกษาก็จะมีทั้ง ช่วยเหลือด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ เป็นต้น ดังตัวอย่าง
 ต่อไปนี้

เรื่องโดเรมอน ในเรื่องนี้จะปรากฏอยู่เกือบทุกตอนเพราะโดเรมอนมีใจเมตตา
 เอื้อเฟื้อสิ่งของให้รับบิตะอยู่เสมอ ส่วนตอนที่นำเสนอนี้เป็นตอนที่รับบิตะขอร้องไห้ให้โดเรมอน
 ใช้เครื่องมือเพื่อแก้ปัญหาให้ เมื่อได้เครื่องมือมานอกจากจะช่วยแก้ปัญหาของตนเองแล้วยัง
 นำเครื่องมือนั้นไปแก้ปัญหาให้ผู้อื่นด้วย แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่มีให้ผู้อื่น บุคคลแรกที่
 รับบิตะนึกถึงว่าจะช่วยก่อนเพื่อนคนอื่น ก็คือ ชีซุกะ

โดเรมอน

ตอน : มีคนทำต่อให้

เรื่องตลกอนบอล Z หงอคงรู้ว่าเต่าทะเลเดินทางอยู่ในป่า ต้องการหาทางกลับไปที่ทะเล แต่ก็อยู่ห่างไกลมาก หงอคงรับอาสาจะช่วยแบกเต่าไปที่ทะเลเอง สิ่งนี้แสดงถึงความมีใจเมตตาของหงอคง ยอมเสียสละกำลังกายและเวลาที่ใช้ค้นหาตลกอนบอลมาช่วยเต่า ระหว่างทางพบกับสัตว์ที่ต้องการเนื้อเต่าก็ต่อสู้ช่วยให้เต่าปลอดภัย ท้ายที่สุดก็นำเต่าไปถึงทะเลจนได้

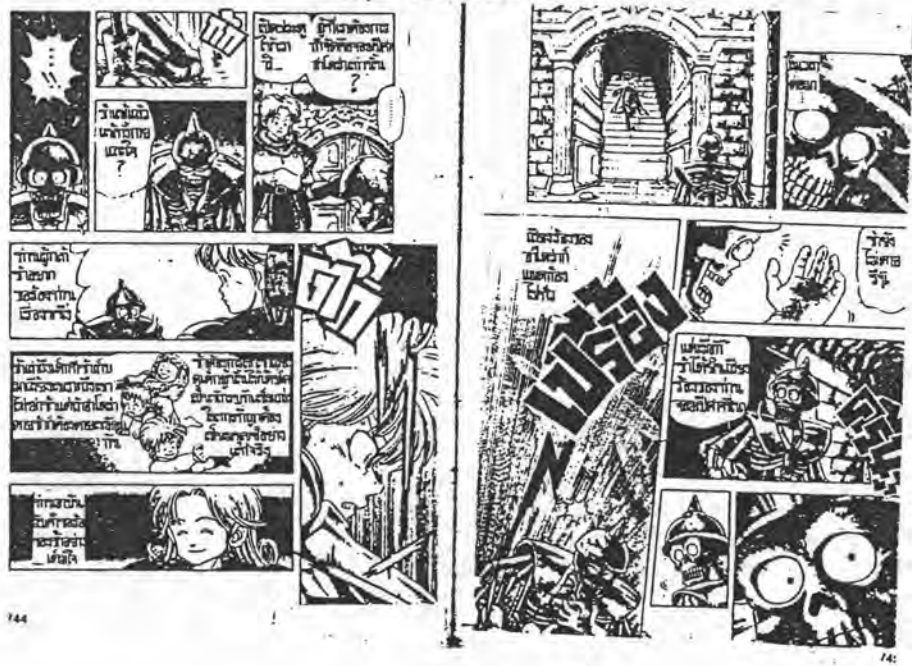
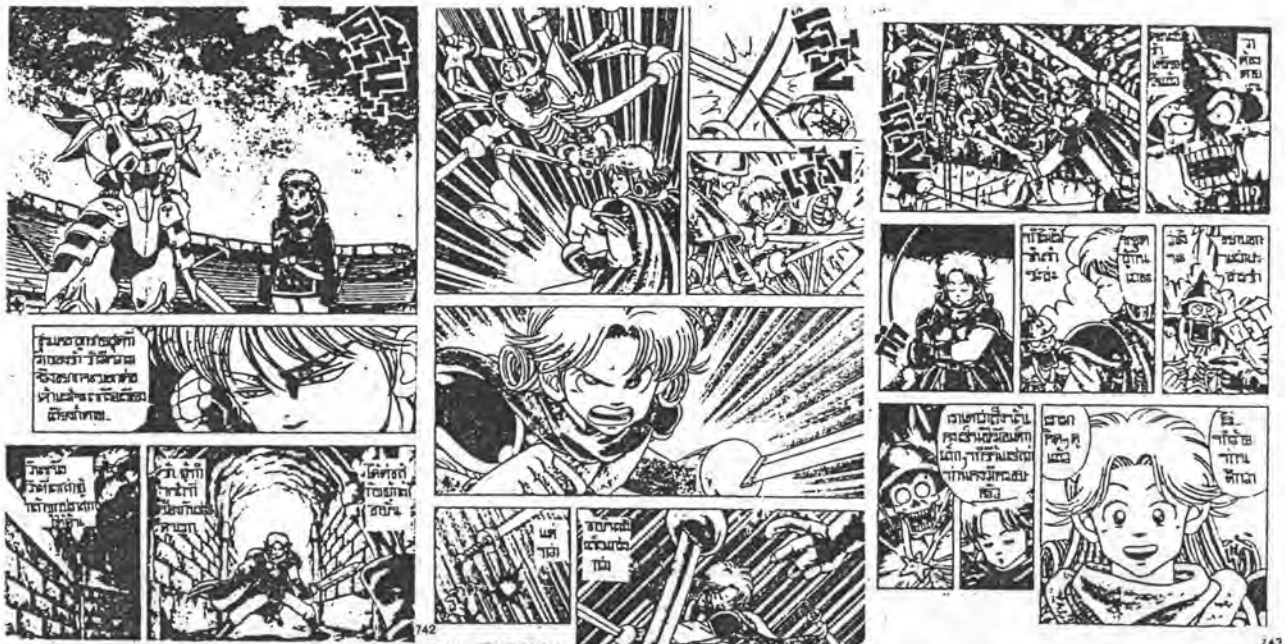
50

51

53

เรื่องตลกอนิเมะที่ บารุโทสนักรบปีศาจคนหนึ่งได้เก็บเด็กน้อยที่พ่อแม่ถูกฆ่าตายมาเลี้ยง ต่อมาบารุโทสซึ่งทำหน้าที่เฝ้าประตูต้องต่อสู้กับผู้กล้าอาบันที่เก่งกว่า เมื่อตนเองเพรียงห้ำและคิดว่าต้องถูกฆ่าตายแน่ แต่อาบันกลับไว้ชีวิตเนื่องจากเห็นสร้อยห้อยคอรูปดาวซึ่งสันนิษฐานว่าเด็กหรือลูกของบารุโทสคงจะทำให้ แสดงถึงความเมตตาที่อาบันมีให้ผู้อื่นถึงแม้จะเป็นศัตรูก็ตาม เป็นความเมตตาที่ไม่ต้องการให้ครอบครัวผู้อื่นแตกแยก

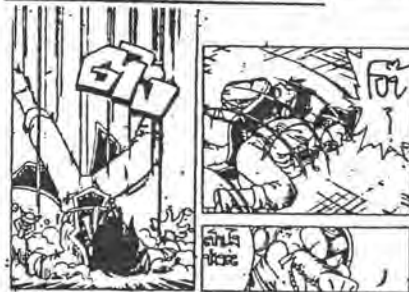

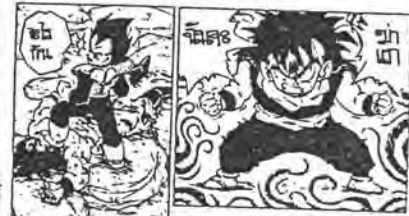

288

430

จากสิ่งที่ได้นำเสนอมาแล้วข้างต้น คงจะพอทำให้ทราบและเข้าใจถึงวิธีการถ่ายทอด
ความหมายเกี่ยวกับจริยธรรม ลักษณะ ประเภทและความหมายของจริยธรรมที่ปรากฏอยู่ใน
ทั้งหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูนบ้าง ในส่วนต่อไปจะได้วิเคราะห์ถึง ลักษณะ
ประเภทและความหมายที่นักเรียนได้รับจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน